

HD 2. del studiet i Regnskab og Økonomistyring

Aalborg Universitet

8. semester 2015

Regnskabsmæssig behandling af goodwill

Med henblik på det retvisende billede efter årsregnskabsloven og IFRS

Opgaveløser:

Clavs Nielsen

Vejleder:

Jens Nørgaard

Indholdsfortegnelse

1 EXECUTIVE SUMMARY.....	2
2 INDLEDENDE AFSNIT	4
2.1 INDLEDNING	4
2.2 PROBLEMFORMULERING	4
2.3 AFGRÆNSNING	5
2.4 METODE	5
2.5 PROJEKTSTRUKTUR	6
3 GRUNDLÆGGENDE TEORI.....	8
3.1 BEGREBSRAMME	8
3.2 HVAD ER GOODWILL.....	10
3.2 PRÆSENTATION AF GOODWILL I ÅRSREGNSKABET.....	12
3.3 DELKONKLUSION.....	15
4 OPGØRELSE AF GOODWILL	16
4.1 VIRKSOMHEDSSAMMENSLUTNINGER.....	16
4.2 DELKONKLUSION.....	29
5 REGNSKABSMÆSSIG BEHANDLING AF GOODWILL	31
5.1 ÅRSREGNSKABSLOVEN	31
5.2 IFRS	33
5.3 PENGESTRØMSFREMBRINGENDE ENHEDER	34
5.4 NEDSKRIVNINGSTEST	34
5.5 DELKONKLUSION.....	36
6 STANDARDERNES INDVIRKNING PÅ DET RETVISENDE BILLEDE	38
6.1 OVERTAGELSESFORLØB.....	38
6.2 DEN REGNSKABSMÆSSIGE BEHANDLING AF GOODWILL.....	58
7 KONKLUSION.....	74
8 PERSPEKTIVERING	77
9 LITTERATURLISTE.....	79
10 BILAG	81
BILAG 1 – VIRKSOMHED A, BALANCE PR. 31. DECEMBER 2013	81
BILAG 2 – VIRKSOMHED B, BALANCE PR. 31. DECEMBER 2013	82

1 Executive summary

The project deals with a review of what differences there are in the accounting treatment of goodwill arising from a business combination by Statements Act and IFRS. Furthermore the project deals with an assessment of which of the standards gives the most accurate picture of the treatment.

Goodwill is acquired from a business combination using the acquisition method. The value of the acquired goodwill is determined by a reappraisal of the identified acquired company's assets and commitments at fair value at the scheduled acquisition date, compared with the net purchase price. The difference between those values are either goodwill or bad will. If there is a positive difference and thus goodwill, then this is recognized in the acquisition balance sheet as an intangible asset.

The companies in a business combination can choose between two methods of association; acquisition and consolidation method. Statements Act allows the use of both methods, however the requirements for using the consolidation method are rather restrictive. IFRS also allows the use of both methods, but as the consolidation method is not covered by IFRS the standard allows seeking assistance in another accounting standard such as US GAAP. By using the acquisition method, there are five points which need to be examined by both Statements Act and IFRS. By going through the five points the acquiring company ends up with an assessed value of either goodwill or bad will. Statements Act and IFRS generally have the same points to be implemented, but under each point there are different rules which each change the assessed value of the goodwill. The impact on the calculation of goodwill as a result of the different rules for the purchase method Statements Act and IFRS are supported with a fictitious example. The example is fictitious as it has not been possible to find a transpired business combination between two independent parties where the acquisition method is used. The example shows that the calculated value of goodwill using the rules in the Statements Act is 3,682 thousand and by using the rules in IFRS the value is 2,821 thousand.

The financial treatment of the estimated goodwill is also marked by differences between Statements Act and IFRS. Statements Act provides that the calculation of goodwill must be depreciated over an established lifespan that reflects the proceeds from the synergies arising

from the business combination. The lifespan is established by the company's management and the period cannot exceed 20 years. Statements Act also stipulates that there shall be a prepared impairment test if management identifies a change in the internal or external environment which means that the book value of goodwill is no longer valid. IFRS on the other hand stipulates that there shall be a prepared impairment test at least annually and more frequently if the company's management identify potential depreciation. IFRS stipulates the opposite of Statements Act, that goodwill will not be amortized, as a reliable depreciation period that will reflect the proceeds from the business combination, cannot be established. The accounting treatment of goodwill is based on assessments by company management, who sets a lifespan for the goodwill, and during the preparation of an impairment test to calculate the value of the goodwill, based on the basis of budgets for the next year and a terminal period, which is discounted at a rate that includes basic requirements which are also determined by management.

The conclusion of the project is that the Statements Act provides the most accurate picture of the financial treatment of goodwill both in the acquisition process and the subsequent treatment. This conclusion is based on the rules of the Statements Act which ensures that the qualitative characteristics are best met, presenting the book values more accurate than using the rules under IFRS.

The perspective is based on a discussion paper from three standard issuing organizations, where the financial treatment of goodwill after the acquisition process will be reviewed in connection with an assessment of whether the rules under IFRS are optimal and provides the most accurate picture of the purchased goodwill. Based on the review of the listed possible changes to the standard, it is concluded that if these changes are implemented in IFRS 3 and IAS 36, then this will cause the IFRS to provide the most accurate picture of the subsequent accounting for goodwill.

2 Indledende afsnit

2.1 Indledning

I Danmark opleves der fortsat en økonomisk fremgang¹ og en stadig større del danske virksomhedssammenslutninger². Hvis der ved virksomhedssammenslutningerne anvendes overtagesmetoden, så er der stor sandsynlighed for, at der opstår goodwill, da en sælger som regel altid ønsker en større salgssum end den reelle værdi af virksomheden. Da goodwill er et uhåndterbart aktiv, og som fremkommer på baggrund af subjektive vurderinger, er der samtidig risiko for, at den indregnede værdi i årsregnskabet er genstand for fejl.

Da danske virksomheder i regnskabsklasse B, C og D har fri mulighed for at vælge, hvilken regnskabsmæssig begrebsramme som årsregnskabet ønskes aflagt efter, dog på betingelse af at alle reglerne i den enkelte begrebsramme efterleves, sammenholdt med, at globaliseringen fortsat vinder større indpas ved flere opkøb af danske virksomheder af udenlandske virksomheder³, så finder jeg det spændende at undersøge, hvorvidt ledelsen i virksomheden tilfører yderligere nytteværdi til årsregnskabet ved at vælge årsregnskabsloven eller IFRS.

2.2 Problemformulering

Med udgangspunkt i ovenstående indledning vil jeg undersøge følgende problemstilling:

- Hvilke forskelle er der på den regnskabsmæssige behandling af goodwill opstået ved en virksomhedssammenslutning efter årsregnskabsloven og IFRS og efter hvilken af de to begrebsrammer bliver årsregnskabet mest retvisende?

For at opnå en konklusion på min problemstilling vil jeg gennemgå nedenstående spørgsmål:

1. Hvad er goodwill og hvordan opstår det?
2. Hvordan opgøres goodwill efter årsregnskabsloven og IFRS?
3. Hvordan er den regnskabsmæssige behandling af goodwill efter årsregnskabsloven og IFRS?
4. Hvilke forudsætninger for den regnskabsmæssige behandling overlades til ledelsen?

¹ <http://www.dst.dk/da/Statistik/NytHtml.aspx?cid=18378> (05-03-2015)

² M&A analyse 4. kvartal 2014, *Clearwater International*

³ Ibid.

2.3 Afgrænsning

Jeg har valgt i mit projekt kun at fokusere på reglerne vedrørende den regnskabsmæssige behandling efter de regler, som er foreskrevet i årsregnskabsloven og IFRS. Jeg vil dermed ikke se på de regnskabsmæssige regler vedrørende goodwill i henhold til øvrige regnskabsmæssige begrebsrammer. Her er det samtidig vigtigt at prioriterer, at der kun fokuseres på regnskabsaf-læggers involvering i den regnskabsmæssige behandling af goodwill og der sker dermed in-gen inddragelse af revisors rolle i denne forbindelse.

Der vil kun blive set på goodwill opstået i forbindelse med virksomhedssammenslutninger, da internt oparbejdet goodwill jævnfør årsregnskabsloven⁴ og IAS 38⁵ ikke må indregnes i års-rapporten.

I afsnittet omkring virksomhedssammenslutninger foretages der kun en deltaljeret gennem-gang af regler vedrørende overtagelsesmetoden, da der ikke opstår goodwill efter sammen-lægningsmetoden. Der fokuseres ligeledes kun på virksomhedssammenslutninger, som gen-nemføres i én fase, og hvor der modtages et vederlag.

I forbindelse med nedskrivningstest vil der kun blive fokuseret på Discounted Cash Flow mo-dellen, og øvrige værdiansættelses modeller vil dermed ikke blive gennemgået.

Der ses ligeledes bort fra de skattemæssige indvirkninger på virksomhedens goodwill såsom udskudte skatteforpligtelser, da projektet kun fokusere på den regnskabsmæssige behandling af goodwill.

2.4 Metode

Projektet vil blive opdelt i to dele; en teoretisk gennemgang og en analytisk gennemgang.

Den teoretiske gennemgang og den analytiske gennemgang omfatter en behandling af lovstof vedrørende den regnskabsmæssige behandling af goodwill efter årsregnskabsloven og IFRS herunder en analytiske gennemgang af de mulige problemstillinger, som kan opstå i denne

⁴ PWC – Regnskabshåndbogen 2015, side 110

⁵ IAS 38, punkt 48

forbindelse. Den teoretiske gennemgang vil blive understøttet af en gennemgang af en fiktiv virksomhedssammenslutning mellem Virksomhed A og Virksomhed B, hvor opgørelsen af goodwill samt den efterfølgende behandling gennemgås med henblik på opnåelse af viden til at udarbejde en konklusion omkring det retvisende billede.

Udfaldet af de to dele i projektet bliver en konklusion på, hvilke forskelle der er imellem den regnskabsmæssige behandling af goodwill efter årsregnskabsloven og IFRS samt hvilken standard, som giver det mest retvisende billede af behandlingen.

Den anvendte litteratur i projektet vil primært være lovstof, bøger, artikler og publikationer.

2.5 Projektstruktur

Behandlingen af spørgsmålene til besvarelse af problemstillingen vil blive behandlet i projektet efter nedenstående struktur.

Kapitel 3

Kapitel 3 behandler spørgsmål 1, hvor begrebet goodwill introduceres herunder, hvad goodwill består af, hvordan det opstår og hvordan det præsenteres i årsregnskabet. Der vil i kapitlet blive set på beskrivelserne efter henholdsvis årsregnskabsloven og IAS.

Kapitel 4

Kapitel 4 behandler spørgsmål 2, hvor opgørelsen af goodwill beskrives. I forbindelse med opgørelsen af goodwill vil jeg gennemgå de to metoder i forbindelse med virksomhedssammenslutninger: overtagelsesmetoden og sammenlægningsmetoden. Der vil løbende i kapitlet i lighed med kapitel 3 blive set på forskellene imellem opgørelsen og indregningen af goodwill samt virksomhedssammenslutninger efter årsregnskabsloven og IFRS 3.

Kapitel 5

I kapitel 5 vil der blive fokuseret på den regnskabsmæssige behandling af goodwill med udgangspunkt i forskellene imellem årsregnskabsloven og IFRS 3 med henblik på af- og nedskrivninger. I forbindelse med nedskrivninger vil nedskrivningstest blive gennemgået herunder, hvilke oplysninger der skal anvendes i forbindelse med gennemførelse af en sådan test.

Kapitel 6

Jeg vil i kapitel 6 med udgangspunkt i den gennemgåede teori i de forrige kapitler gennemgå en fiktiv virksomhedssammenslutning imellem Virksomhed A og Virksomhed B, hvor jeg med udgangspunkt i de opsatte forudsætninger vil gennemgå virksomhedssammenslutningen samt den regnskabsmæssige behandling af goodwill for på den måde at opnå viden til at udfærdige en konklusion om, hvilken af standarderne, som giver det mest retvisende billede.

Konklusion

Jeg vil med udgangspunkt i de øvrige kapitler konkludere på min problemstilling samt de øvrige opståede problemstillinger i forbindelse med gennemgangen af teorien.

Perspektivering

I perspektiveringen vil jeg gennemgå den mulige ændring af IFRS 3, som FSR har bragt på deres hjemmeside den 4. september 2014⁶, hvor der er udsendt et diskussionsoplæg omkring en vurdering af, hvorvidt IFRS 3 fungerer på en fornuftig måde.

⁶ http://www.fsr.dk/Faglige_informationer/Regnskaber/Internationalt/EFrag/EFrag%20-%20goodwill (04-03-2015)

3 Grundlæggende teori

Jeg vil i det følgende kapitel gennemgå den relevante grundlæggende teori omkring begrebsrammer og goodwill med udgangspunkt i årsregnskabsloven og IAS 1 samt goodwill til brug i de efterfølgende beskrivende og analytiske afsnit i projektet.

3.1 Begrebsramme

I forbindelse med aflæggelse af en virksomheds årsrapport synes jeg, at det er vigtigt at gennemgå begrebsrammen for den finansielle rapportering. Årsregnskabsloven og IAS bygger grundlæggende på den begrebsramme, som blev udviklet i perioden 1978-85 af FASB (Financial Accounting Standards Board), som er en amerikansk standardudstedende organisation, hvor IASB's begrebsramme er fra 1989 og årsregnskabslovens er fra 2001.⁷

Begrebsrammen er opdelt i fem niveauer, hvoraf de to første niveauer uddyber generalklausulen omkring "Det retvisende billede".⁸ Disse niveauer består af brugernes informationsbehov samt kvalitative egenskaber, og er beskrevet i nedenstående afsnit. De sidste tre niveauer omfatter de måleredskaber regnskabsaflæggeren har i forbindelse med indregningen og målingen af virksomhedens aktiver, forpligtelser og poster i resultatopgørelsen, såsom definitionen på et aktiv eller forpligtelse, indregningskriterier og præsentationskrav.⁹

3.1.1 Brugernes informationsbehov

Det er naturligt, at regnskabsbrugere har forskellige informationsbehov afhængigt af, hvem de er. Medarbejdere har for eksempel ikke de samme behov som mulige investorer eller aktionærer har. Denne forskel i brugernes informationsbehov vedrørende årsrapporten omtales som det heterogene informationsbehov og det vurderes, at dette behov afdækkes via den generelle finansielle rapportering.¹⁰

3.1.2 Kvalitative egenskaber

For at sikre at den finansielle rapportering kan bruges til budgettering og værdiansættelse af aktier i forbindelse med investorers mulige køb af aktier, så er det vigtigt af rapporteringen

⁷ Elling, Jens O.: *Finansiel rapportering*, 3. udgave 2012, Gjellerup, s. 196

⁸ Ibid., s. 198

⁹ Ibid., s. 197

¹⁰ Ibid., s. 199-200

sker ud fra nogle grundlæggende krav. Årsregnskabsloven og IAS 1 indeholder forskellige definitioner på de grundlæggende krav, hvor de overordnede begreber efter IAS 1 er relevans og pålidelighed mens årsregnskabsloven er delt op på flere enkelt stående forudsætninger, dog med udgangspunkt i de samme overordnede begreber som efter IAS 1.¹¹

Relevansen betyder, at årsregnskabet skal gøre en forskel i forbindelse med regnskabsbrugers beslutning af ressourceanvendelsen. Med dette menes for eksempel, at den information, som opstilles i årsregnskabet skal have værdi i forbindelse med budgettering.¹²

Ved pålidelighed menes, at de oplysninger som medtages i årsregnskabet skal være fuldstændige, neutrale og fejlfrie. Disse begreber kan forklares kort ved, at når investorer eller aktionærer skal bedømme virksomheden ud fra den finansielle rapportering, så er det grundlæggende vigtigt, at de informationer som disse regnskabsbrugere skal bruge er medtaget og samtidig være neutrale, så de ikke giver et forkert billede af virksomheden og til sidst være rensat for fejl.¹³

De enkelte forudsætninger efter årsregnskabsloven er oplistet i årsregnskabslovens §§ 11-13, og jeg har nedenfor valgt de forudsætninger ud, som jeg finder mest relevante for det videre projekt.

Årsregnskabsloven arbejder med klarhed, substans, neutralitet, konsistens og reel kontinuitet, som sikrer, at årsregnskabet opstilles på en klar og overskuelig måde, og at de oplysninger som medtages heri er medtaget så de afspejler de reelle forhold fremfor formalia. Oplysningerne skal medtages uanset, hvilken indvirkning, positiv eller negativ de måtte have på resultatet og de øvrige poster i regnskabet. Til sidst skal de metoder, som regnskabsaflæggeren har valgt i forbindelse med indregningen og målingen anvendes kontinuerligt, så der ikke sker ændring af anvendt regnskabspraksis hvert år.¹⁴

¹¹ PWC, *Regnskabshåndbogen 2015*, s. 49-54

¹² Ibid., s. 52

¹³ Ibid., s. 52

¹⁴ Ibid., s. 50

Som nævnt ovenfor så indeholder årsregnskabsloven og IAS 1 yderligere forudsætninger end nævnt i afsnittet, som forstærker anvendeligheden af den finansielle rapportering til at bedømme en virksomhed.

3.1.3 Det retvisende billede

De forrige afsnit skal gerne munde ud i, at såfremt regnskabsaflæggeren sørger for at overholde de kvalitative egenskaber og leve op til regnskabsbrugernes informationsbehov, så kan der udarbejdes et årsregnskab, som giver et retvisende billede af virksomheden. Jeg vil i afsnittene omkring opgørelse, indregning og den efterfølgende måling af købt goodwill løbende kommentere på de kvalitative egenskaber for på den måde at holde fokus på det retvisende billede.

3.2 Hvad er goodwill

Der findes to former for goodwill; internt oparbejdet goodwill og købt goodwill. Internt oparbejdet goodwill må i henhold til årsregnskabsloven¹⁵ og de internationale standarder¹⁶ ikke indregnes i virksomhedens årsrapport. Dette begrundes i de internationale standarder med, at det er svært at opgøre de påløbne omkostninger til den internt oparbejdet goodwill pålideligt samt det forhold, at det er svært at identificere den ressource som knytter sig direkte til goodwill og ikke til udviklingen af virksomheden som helhed.¹⁷

Det må samtidig konstateres, at de grundlæggende krav til årsregnskabet i henhold til årsregnskabsloven og de internationale standarder med henblik på det retvisende billede, omtalt i afsnittene under 3.1, vil være udfordret i forbindelse med opgørelsen af værdien af internt oparbejdet goodwill, da virksomheden alt andet lige vil have et ønske om at gøre værdien så høj så mulig og derved få en høj egenkapital.

Den internt oparbejdede goodwill vil, som gennemgået i afsnit 2.3 ikke blive behandlet yderligere i dette projekt.

¹⁵ Årsregnskabsloven § 33

¹⁶ IAS 38, punkt 48

¹⁷ Ibid., punkt 49

Købt goodwill kan opstå i forbindelse med en virksomhedssammenslutning eller ved køb af en aktivitet. Goodwill opstår når den overtagende part i en virksomhedssammenslutning giver en merværdi for den overtagne virksomheds aktiver og forpligtelser, som følge af en forventning om en overnormal indtjeningsevne, som virksomhedssammenslutningen vil medføre.¹⁸ Goodwill beskrives i IAS 38 som værende et aktiv, der repræsenterer de forventede fremtidige økonomiske fordele fra den overtagne virksomheds aktiver opstået som følge af en synergi mellem den overtagne virksomheds aktiver eller fra aktiver, som ikke opfylder kriterierne for indregning i årsregnskabet og derved ikke fremkommer i årsregnskabet.¹⁹

I det videre projekt behandles der kun goodwill opstået i forbindelse med en virksomhedssammenslutning.

3.2.1 Dekomponering af goodwill

Jens O. Elling opdeler beskrivelsen af goodwill efter IAS 38 i fire komponenter; synergi mellem aktiverne, imperfekte markeder, ej indregnede immaterielle aktiver og over-/underpris. Synergieffekten opstår ved, at værdien af to virksomheder i nogle tilfælde stiger, hvis disse fusionerer og derved opnår en synergi effekt af hinandens aktiver samt kunder og medarbejdere. Ifølge Jens O. Elling, så er synergi i en perfekt verden den eneste årsag til, at goodwill opstår²⁰, da en virksomhed som udgangspunkt kun giver en merværdi for en virksomhed for på den måde, at opnå den ekstra indtjening, som den overtagne virksomheds aktiver sammen med den overtagende virksomhedens aktiver vil skabe. Imperfekte markeder forstås som den tilstand en virksomhed kan opnå efter en virksomhedssammenslutning, hvorved menes de monopollignende forhold, som virksomheden i større eller mindre omfang opnår.²¹ IAS 38 indeholder en liste, hvoraf det fremgår, hvilke immaterielle anlægsaktiver som kan aktiveres, og hvilke som ikke kan aktiveres, da ikke alle immaterielle anlægsaktiver opfylder kriterierne for indregning.²² I forbindelse med en virksomhedssammenslutning har virksomhederne mulighed for at indregne disse nye identificerbare immaterielle anlægsaktiver, hvilket betegnes som ej indregnede immaterielle aktiver i dekomponeringen af goodwill. Den sidste kompo-

¹⁸ Elling, Jens O.: *Finansiel rapportering*, 3. udgave 2012, Gjellerup, s. 240

¹⁹ IAS 38, punkt 11

²⁰ Elling, Jens O.: *Finansiel rapportering*, 3. udgave 2012, Gjellerup, s. 241

²¹ Ibid., s. 241

²² IAS 38, punkt 9

nent omfatter over-/underpris som dækker over de fejl, som kan opstå i forbindelse med for eksempel virksomhedens fremtidige pengestrømme.²³

3.2 Præsentation af goodwill i årsregnskabet

Jeg vil i dette afsnit undersøge, hvorvidt goodwill opfylder definitionen på et aktiv og samtidig, hvor på aktivsiden goodwill skal præsenteres.

3.2.1 Definition på et aktiv

I årsregnskabsloven defineres aktiver således: ”Ressourcer, som er under virksomhedens kontrol som et resultat af tidligere begivenheder, og hvorfra fremtidige økonomiske fordele forventes at tilgå virksomheden”.²⁴ Efter IASC’s begrebsramme omtalt i afsnit 3.1, så skal et element (aktiv eller forpligtelse) indregnes hvis det opfylder følgende to bestemmelser; hvorvidt det er sandsynligt, at en form for fremtidig økonomisk fordel forbundet med posten vil tilgå eller fragå virksomheden, og om posten har en kostpris eller værdi, som kan måles pålideligt.²⁵ Forskellene imellem de to definitioner kan dog søges forklaret ved, at definitionen efter årsregnskabsloven understøttes af indregningskriterierne i § 33, hvoraf det fremgår, at aktivets værdi skal kunne måles pålideligt. Definitionerne er dermed stort set ens, hvor årsregnskabsloven dog fokuserer mere på ejerforholdet og periodiseringen, hvilket ikke nævnes i IASC’s begrebsramme.

Hvis man dekomponerer definitionen efter årsregnskabsloven, så kan den opdeles i følgende tre dele.

”... under virksomhedens kontrol”

Afgørelsen af om et aktiv opfylder bestemmelsen om at være under virksomhedens kontrol afhænger ikke af, hvorvidt aktivet har en fysisk form som for eksempel en bygning eller en maskine.²⁶ Her ligger fokus i stedet for på, hvorvidt virksomheden modtager de økonomiske fordele, som aktivet vil bidrage med til virksomheden.²⁷

²³ Elling, Jens O.: *Finansiel rapportering*, 3. udgave 2012, Gjellerup, s. 242

²⁴ Årsregnskabsloven, bilag 1, afsnit C, punkt 1

²⁵ Steffensen, Henrik m.fl., *Årsrapporten – Kommentarer til årsregnskabsloven*, 6. udgave 2011, Karnov Group A/S, s. 1084

²⁶ Ibid., s. 1086

²⁷ Elling, Jens O.: *Finansiel rapportering*, 3. udgave 2012, Gjellerup, s. 227

”... et resultat af tidligere begivenheder”

Denne bestemmelse betyder, at det kun er transaktioner, som er foretaget inden balancedagen, som opfylder definitionen. Det vil sige, at fremtidige transaktioner, som virksomheden tilsigter at udføre ikke opfylder definitionen på et aktiv, selvom at der på balancedagen kunne foreligge en bindende aftale.²⁸

”... fremtidige økonomiske fordele forventes at tilflyde virksomheden”

Hvorvidt et aktiv opfylder definitionen vedrørende fremtidige økonomiske fordele afhænger ikke af karakteren af aktivet, men i stedet, at disse repræsenterer en økonomisk ressource i virksomheden, hvorfra virksomheden kan opnå en indtjening.²⁹ Det vil altså sige, at en virksomhed kan anskaffe sig en maskine, som opfylder de ovenstående to definitioner, men det efter anskaffelsen konstateres, at maskinen ikke vil bidrage med økonomiske fordele, så vil denne maskine ikke kunne aktiveres.

3.2.1.1 Delkonklusion

Ved sammenholdelse af ovenstående tre definitioner på aktiver med beskrivelsen af goodwill i afsnit 3.2, så opfylder goodwill definitionen på et aktiv, da den type af goodwill projektet omhandler, er et resultat af en virksomhedssammenslutning, som er sket inden balancedagen, hvorfra virksomheden modtager de økonomiske fordele som opstår ved synergien imellem den overtagende og den overtagne virksomheds aktiver. Værdien af den resterende købesum efter allokering til de enkelte aktiver kan samtidig opgøres pålideligt, da denne værdi er en restsum.

3.2.2 Placering af goodwill

Med udgangspunkt i ovenstående delkonklusion, hvoraf jeg konkluderede, at goodwill opfylder definitionen på et aktiv, så vil jeg i dette afsnit undersøge, hvor på aktivsiden goodwill skal præsenteres.

I henhold til årsregnskabsloven og IAS 1 så præsenteres en virksomheds aktiver enten som et anlægsaktiv eller et omsætningsaktiv.³⁰ Sondringen imellem, hvorvidt aktivet er et anlægsak-

²⁸ Elling, Jens O.: *Finansiell rapportering*, 3. udgave 2012, Gjellerup, s. 227

²⁹ Ibid., s. 226

³⁰ Årsregnskabsloven, bilag 2, skema 1 samt IAS 1, punkt 60

tiv eller et omsætningsaktiv afhænger af, hvorvidt man læser årsregnskabsloven eller IAS 1. Da årsregnskabsloven beskriver anlægsaktiver således: "Aktiver, der er bestemt til vedvarende eje eller brug for virksomheden."³¹ og omsætningsaktiver således: "Aktiver, der ikke er anlægsaktiver."³², hvorimod IAS 1 definerer et aktiv som et omsætningsaktiv, hvis følgende betingelser er opfyldt:³³

- Virksomheden forventer at realisere aktivet eller har til hensigt at sælge eller forbruge det som led i den normale driftscyklus
- Virksomheden primært besidder aktivet med henblik på salg
- Virksomheden forventer at realisere aktivet inden for 12 måneder efter regnskabsårets afslutning, eller
- Aktivet er i form af likvider, medmindre aktivet er underlagt en begrænsning, som gør, at det ikke kan omsættes eller anvendes til at indfri en forpligtelse i mindst 12 måneder efter regnskabsårets afslutning.

Hvis ovenstående betingelser ikke er opfyldt, så skal aktivet klassificeres som et anlægsaktiv.³⁴

Grundlæggende er der ikke, de store forskelle imellem årsregnskabsloven og IAS 1, da årsregnskabsloven blot positivt definerer anlægsaktiver, og IAS 1 positivt definerer omsætningsaktiver. Med udgangspunkt i ovenstående beskrivelser skal goodwill præsenteres under anlægsaktiverne, da det må formodes, at den overtagende virksomhed har givet en merpris for den overtagne virksomhed med henblik på, at virksomhedssammenslutningen i en periode på over 12 måneder vil kunne indbringe fremtidige økonomiske fordele. Det må samtidig konkluderes, at goodwill ikke opfylder de oplyste betingelser for et omsætningsaktiv efter IAS 1.

Goodwill skal præsenteres som et immaterielt anlægsaktiv, da IAS 38 definerer et immaterielt aktiv, som værende et identificerbart, ikke-monetært aktiv uden fysisk substans.³⁵ Med ud-

³¹ Årsregnskabsloven, bilag 1, afsnit C, punkt 2

³² Ibid., punkt 3

³³ IAS 1, punkt 66

³⁴ Ibid., punkt 66

³⁵ IAS 38, punkt 8

gangspunkt i beskrivelsen af goodwill i afsnit 3.2, så opfylder goodwill ovennævnte beskrivelse, da goodwill er et ikke-monetært aktiv, og det er uden fysisk substans. Dette stemmer ligeledes overens med årsregnskabsloven³⁶.

3.3 Delkonklusion

I kapitel 3 har jeg behandlet den grundlæggende teori, til brug for at opnå en forståelse for, hvordan goodwill opstår, og hvordan det præsenteres i årsregnskabet. Jeg har i kapitlet fundet ud af, at oplysningerne i årsregnskabet reguleres i henhold til årsregnskabsloven og IASC's begrebsrammer samt at der findes to former for goodwill, hvoraf det kun er den købte goodwill, som må indregnes i årsregnskabet, da den interne goodwill er svær at opgøre pålideligt i henhold til de kvalitative egenskaber. Jeg har samtidig fundet ud af, at købt goodwill opstår på baggrund af forskelsbeløbet imellem vederlaget for den overtagne virksomhed, og dennes nettoaktiver opgjort til dagsværdi. Til sidst fandt jeg ud af, at goodwill opfylder betingelserne for et aktiv og at det samtidig skal præsenteres i årsregnskabet som et immaterielt anlægsaktiv.

Det skal bemærkes, at jeg i løbet af kapitlet ikke har fundet væsentlige forskelle imellem måden hvorpå goodwill opstår og præsenteres efter årsregnskabsloven og IFRS, og der er dermed ingen indvirkning på det retvisende billede.

³⁶ Årsregnskabsloven § 122, stk. 3

4 Opgørelse af goodwill

I kapitel 4 vil jeg gennemgå, hvordan goodwill opgøres i forbindelse med en virksomhedssammenslutning ved gennemgang af forløbet i en virksomhedssammenslutning efter henholdsvis årsregnskabsloven og IFRS 3.

4.1 Virksomhedssammenslutninger

Begrebet virksomhedssammenslutning kan forklares ved, at der sker en sammenlægning af to eller flere virksomheder til enten én fortsættende virksomhed eller én rapporterende virksomhed. Denne sammenlægning kan for eksempel ske ved, at en virksomhed køber aktiverne i en anden virksomhed, hvorved den købte virksomhed ophører. Sammenslutningen kan også ske ved, at størstedelen af aktierne eller anparterne købes i en anden virksomhed, og derved opstår der et moder-datter forhold imellem selskaberne. Man ser tit reglerne om virksomhedssammenslutninger i brug ved fusioner, spaltninger mv.³⁷

For at identificere om der er tale om en virksomhedssammenslutning eller blot overtagelse af aktiver indeholder IFRS 3 en uddybende forklaring til, hvad der forstås ved en virksomhed. IFRS 3 definerer en virksomhed således: ”En integreret mængde aktiviteter og aktiver, som kan udføres og styres med henblik på at frembringe et afkast i form af udbytte, lavere omkostninger eller andre økonomiske fordele direkte til investorer eller andre ejere, medlemmer eller deltagere”³⁸. Denne sætning kan dekomponeres til input, proces og producerede enheder, hvorved forstås at der sker et input fra for eksempel et anlægsaktiv og dette input gennemgår en driftsproces som til sidst resulterer i en produceret enhed, som kan frembringe et afkast i form af udbytte.³⁹ Hvis ovenstående definition på en virksomhed ikke er overholdt i forbindelse med vurderingen af den ønskede transaktioner, så er der tale om en overtagelse af aktiver, og i det tilfælde finder reglerne om virksomhedssammenslutninger ikke anvendelse. Reglerne for overtagelse af en gruppe aktiver vil ikke blive behandlet i dette projekt.

I forbindelse med virksomhedssammenslutninger findes der efter årsregnskabsloven to metoder; overtagelsesmetoden og sammenlægningsmetoden⁴⁰ og efter IFRS 3 som hovedregel kun

³⁷ EY – Indsigt i årsregnskabsloven, s. 164

³⁸ IFRS 3, appendiks A

³⁹ Ibid., appendiks B, punkt B7

⁴⁰ EY – Indsigt i årsregnskabsloven, s. 165

overtagelsesmetoden⁴¹, hvilket vil blive uddybet i afsnit 4.1.2. Jeg har i de næste afsnit opdelt behandlingen af virksomhedssammenslutninger efter henholdsvis årsregnskabsloven (afsnit 4.1.1) og IFRS 3 (afsnit 4.1.2) og jeg vil afsluttende i afsnit 4.2 sammenholde den gennemgåede teori efter henholdsvis årsregnskabsloven og IFRS 3.

4.1.1 Årsregnskabsloven

I henhold til årsregnskabsloven er hovedreglen, at overtagelsesmetoden anvendes,⁴² dog er der mulighed for at anvende sammenlægningsmetoden, hvis nogle specifikke krav overholdes, såsom sammenslutninger, der foretages indenfor samme modervirksomhed før og efter transaktionen eller for eksempel, hvis transaktionen omfatter uafhængige virksomheder, som anses for "ligeværdige".⁴³

4.1.1.1 Overtagelsesmetoden

Hvis parterne i en virksomhedssammenslutning vælger at anvende overtagelsesmetoden, så skal der efter EY's opfattelse gennemgås fem elementer⁴⁴, mens nedenstående punkter 2-5, ifølge Henrik Steffensen m.fl. behandles⁴⁵. Jeg har valgt at medtage alle fem punkter, da jeg ser det første punkt som væsentlig i forhold til de resterende fire punkter. De fem punkter er følgende:⁴⁶

1. Identifikation af overtagende og overtagne virksomhed
2. Fastlæggelse af overtagelsestidspunkt
3. Opgørelse af kostpris
4. Opgørelse af identificerbare aktiver og forpligtelser
5. Opgørelse af goodwill eller negativ goodwill

De enkelte elementer er behandlet i nedenstående afsnit.

4.1.1.1.1 Identifikation af overtagende og overtagne virksomhed

Det første punkt i forbindelse med overtagelsesmetoden er at identificere, hvilken virksomhed, som er den overtagende og hvilken virksomhed, som er den overtagne. Dette skyldes hovedsageligt, da balanceposterne i den overtagne virksomhed skal omvurderes til dagsværdier i

⁴¹ IFRS 3, punkt 4

⁴² Årsregnskabsloven § 121, stk. 1

⁴³ Steffensen, Henrik m.fl., *Årsrapporten – Kommentarer til årsregnskabsloven*, 6. udgave 2011, Karnov Group A/S, s. 846

⁴⁴ EY – Indsigt i årsregnskabsloven, s. 165

⁴⁵ Steffensen, Henrik m.fl., *Årsrapporten – Kommentarer til årsregnskabsloven*, 6. udgave 2011, Karnov Group A/S, s. 851

⁴⁶ EY – Indsigt i årsregnskabsloven, s. 165

henhold til årsregnskabsloven.⁴⁷ Som hovedregel er den overtagende virksomhed altid den virksomhed, som juridisk overtager den anden virksomhed.⁴⁸

4.1.1.1.2 Fastlæggelse af overtagelsestidspunkt

Når henholdsvis den overtagende og overtagne virksomhed er defineret, så skal tidspunktet for overtagelsen fastlægges. Overtagelsestidspunktet er det tidspunkt, hvor den bestemmende indflydelse på den overtagne virksomhed indtræffer, hvorved forstås, at den overtagende virksomhed kan træffe driftsmæssige og finansielle beslutninger i den overtagne virksomhed. Den bestemmende indflydelse opstår på tidspunktet for indgåelse af overdragelsesaftalen medmindre der foreligger betingelser i overdragelsesaftalen, hvorved tidspunktet udskydes.⁴⁹ Der gives i selskabsloven ret til, at overtagelsen sker med tilbagevirkende kraft, hvis virksomhedssammenslutningen sker som en fusion imellem uafhængige parter, hvilket resulterer i, at den overtagende virksomhed kan indregne den overtagne virksomheds balanceposter før den bestemmende indflydelse indtræder.⁵⁰

4.1.1.1.3 Opgørelse af kostpris

Kostprisen opgøres som det vederlag den overtagende virksomhed har givet for nettoaktiverne i den overtagne virksomhed. I forbindelse med opgørelsen af kostprisen skal det modtagne kontantbeløb eller aktier opgøres til dagsværdi. Dette er ikke et problem, hvis der er tale om et kontantbeløb, men der kan derimod opstå vurderingsproblemer i forbindelse med opgørelse af værdien på de modtagne aktier. Hvis aktierne er børsnoteret anvendes børskursen på overtagelsestidspunktet og er det ikke børsnoteret aktier, skal der foretages en vurdering af værdien på disse.⁵¹ I forbindelse med opgørelsen af kostprisen, så kan der tillægges omkostninger, som den overtagende virksomhed har afholdt i direkte tilknytning til overtagelsen, hvilket kunne omfatte honorar til advokat og revisor mv.⁵²

Der er efter årsregnskabsloven mulighed for, at kostprisen for den overtagne virksomhed kan reguleres i ubegrænset tid, hvis vederlaget sker som en earn-out, hvorved forstås, at vederlaget efterfølgende reguleres på baggrund af for eksempel opnåede resultater. Hvis der foretages

⁴⁷ Årsregnskabsloven § 122, stk. 1

⁴⁸ EY – Indsigt i årsregnskabsloven, s. 166

⁴⁹ Steffensen, Henrik m.fl., *Årsrapporten – Kommentarer til årsregnskabsloven*, 6. udgave 2011, Karnov Group A/S, s. 851

⁵⁰ EY – Indsigt i årsregnskabsloven, s. 168

⁵¹ Steffensen, Henrik m.fl., *Årsrapporten – Kommentarer til årsregnskabsloven*, 6. udgave 2011, Karnov Group A/S, s. 858

⁵² Ibid., s. 858

ændringer i kostprisen i forbindelse med en earn-out aftale, så er reguleringsposten goodwill beløbet.⁵³

4.1.1.1.4 Opgørelse af identificerbare aktiver og forpligtelser

I forbindelse med virksomhedssammenslutningen, så skal balanceposterne i den overtagne virksomhed omvurderes til dagsværdier (dagsværdibegrebet er uddybet i afsnit 4.1.1.1.6). Dette gælder ikke blot de aktiver og forpligtelser, som fremgår af balancen, men også de poster, som ikke tidligere er indregnet i balancen for den overtagne virksomhed. Disse ny identificerede aktiver og forpligtelser kan dog først indregnes i den overtagende virksomhed, hvis de opfylder betingelserne for indregningen i henhold til årsregnskabslovens § 33.⁵⁴ I forbindelse med identificering af nye aktiver og forpligtelser er det samtidig vigtigt at kontrollere, at de opfylder nedenstående krav:⁵⁵

1. Det er sandsynligt, at alle fremtidige økonomiske fordele vedrørende aktivet eller forpligtelsen vil tilflyde køberen eller skal afholdes af køberen
2. Det er muligt at foretage en pålidelig opgørelse af dagsværdien

I årsregnskabsloven defineres sandsynlighedskriteriet, som værende, når sandsynligheden overstiger 50 %.⁵⁶ Ved identifikation af de overtagne aktiver, skal den overtagende virksomhed samtidig vurdere, hvorvidt virksomheden ønsker at anvende dem i den videre drift, da værdien af aktiver, som ikke skal anvendes fremadrettet ikke må tillægges en værdi i overtagesbalancen.⁵⁷

I forbindelse med identificering af nye aktiver er det særligt immaterielle aktiver, der er interessant, da disse kan omfatte internt oparbejdede aktiver såsom kundekontrakter, varemærker, know how mv.⁵⁸ Ved opgørelse af dagsværdien på disse immaterielle aktiver kan der søges hjælp ved følgende metoder; indkomstmetoden, markedsmetoden eller omkostningsmetoden.

Indkomstmetoden tager udgangspunkt i en Discounted Cash Flow model (fremover DCF-model), hvorved de fremtidige frie cash flows fra aktivet tilbagediskonteres til nutidsværdi.⁵⁹

⁵³ Steffensen, Henrik m.fl., *Årsrapporten – Kommentarer til årsregnskabsloven*, 6. udgave 2011, Karnov Group A/S, s. 859

⁵⁴ Ibid., s. 854

⁵⁵ EY – Indsigt i årsregnskabsloven, s. 170

⁵⁶ Ibid., s. 170

⁵⁷ PWC, *Regnskabshåndbogen 2015*, s. 409

⁵⁸ EY – Indsigt i årsregnskabsloven, s. 170

⁵⁹ Steffensen, Henrik m.fl., *Årsrapporten – Kommentarer til årsregnskabsloven*, 6. udgave 2011, Karnov Group A/S, s. 856

Nutidsværdien beregnes ved hjælp af en diskonteringsfaktor, som kunne være virksomhedens WACC. Ved markedsmetoden værdiansættes aktivet på baggrund af transaktioner med lignende aktiver, hvilket i praksis kan være svært, da antallet af lignende transaktioner kan være begrænset. I omkostningsmetoden værdiansættes aktivet ud fra dets genanskaffelsesværdi, hvilket vil sige den omkostning, som ville opstå i forbindelse med erstatning af aktivet. Denne metode kan ligeledes vise sig at være svær at anvende i praksis, da omkostningerne kan være svære at opgøre pålideligt.⁶⁰ Virksomhedens WACC står for Weighted Average Cost of Capital, og betegner en kapitalomkostning, som er det vejede gennemsnit af omkostningerne til egenkapitalen og fremmedkapitalen. Med dette menes, at der fastsættes et afkastkrav til ejerne og en omkostning til fremmedkapitalen i form af et rentekrav. Dette afkast- og rentekrav ganges med den forholdsmæssige andel af henholdsvis egenkapital og fremmedkapitalen, og disse værdier lægges til sidst sammen, hvorved virksomhedens WACC beregnes.⁶¹

I forbindelse med den efterfølgende behandling af de overtagne aktiver og forpligtelser, så er de fastsatte dagsværdier samtidig udtryk for kostprisen i den overtagende virksomhed, og fremtidige afskrivninger og nedskrivninger skal dermed foretages på denne værdi. Hvis det i perioden efter sammenslutningen konstateres, at de fastsatte dagsværdi ikke er korrekte på baggrund af viden der er opstået i denne periode, så skal dagsværdierne korrigeres til den ny opgjorte værdi. Reguleringen i værdien får ligeledes indvirkning på goodwill, da korrektionen skal reguleres heri. Årsregnskabsloven tillader, at dagsværdien kan reguleres til udløb af det efterfølgende regnskabsår.⁶²

I årsregnskabslovens § 122, stk. 1 er der indsat en specifik sætning vedrørende hensatte forpligtelser til omstrukturering i den overtagne virksomhed, da disse skal indregnes i overtagelsesbalance, hvis den overtagende virksomhed har opfyldt følgende forhold:⁶³

- Der skal senest på overtagelsestidspunktet være udarbejdet en plan om nedlukning eller reduktion af aktivitet(er) i den overtagne virksomhed.
- De efter ovenstående plan berørte personer skal senest på overtagelsestidspunktet have fået at vide, at planen effektueres.

⁶⁰ Steffensen, Henrik m.fl., *Årsrapporten – Kommentarer til årsregnskabsloven*, 6. udgave 2011, Karnov Group A/S, s. 856

⁶¹ Schack, Bent, *Regnskabsanalyse og virksomhedsbedømmelse*, 4. udgave 2009, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, s. 158

⁶² Steffensen, Henrik m.fl., *Årsrapporten – Kommentarer til årsregnskabsloven*, 6. udgave 2011, Karnov Group A/S, s. 857

⁶³ Ibid., s. 857

- Den udarbejdede plan skal senest tre måneder efter overtagelsestidspunktet eller ved godkendelse af årsregnskabet, hvis dette ligger forud for denne dato, have udarbejdet en detaljeret og formel plan, hvorved for eksempel der sker omtale af de væsentligste berørte lokaliteter, de omkostninger der vil blive afholdt, og tidspunktet for planens gennemførelse mm.

Ovenstående forhold gælder dog kun omstruktureringer i den overtagne virksomhed. Er der derimod planer om omstruktureringer i den overtagende virksomhed, så skal disse omkostninger indregnes i resultatopgørelsen.⁶⁴

4.1.1.1.5 Måling til dagsværdi

Begrebet dagsværdi betegnes i årsregnskabsloven således: ”Dagsværdien er det beløb, hvorved et aktiv kan udveksles eller en forpligtelse kan udlignes ved transaktioner mellem af hinanden uafhængige parter.”⁶⁵ Som det fremgår af foranstående definition, så kan dagsværdien være svær at opgøre, afhængigt af hvilken type aktiv eller forpligtelse der er tale om, da det afhænger af, om der eksisterer et velfungerende marked for balanceposten eller ej. Dagsværdien kan fastsættes ud fra nedenstående oversigt, som skal anvendes i opstillet orden:⁶⁶

1. Hvis der eksisterer et velfungerende marked for aktivet, så fastsættes dagsværdien ud fra dette.
2. Hvis der ikke eksisterer et velfungerende marked, så fastsættes dagsværdien i et velfungerende marked for de enkelte bestanddele af aktivet.
3. Hvis dette ligeledes ikke er muligt, så fastsættes dagsværdien ud fra en kapitalværdi beregning, såsom DCF-modellen.

4.1.1.1.6 Opgørelse af goodwill eller negativ goodwill

Den opgjorte goodwill i forbindelse med en virksomhedssammenslutning kan enten være positiv eller negativ (bad will) afhængigt af, hvorvidt vederlaget overstiger dagsværdien af de overtagne aktiver og forpligtelser.⁶⁷ Hvis der opstår en positiv forskel imellem vederlaget og de overtagne aktiver og forpligtelser, opgjort til dagsværdi, så indregnes den positive goodwill, som omtalt i afsnit 3.2.2. Hvis der derimod opstår en bad will, så indregnes denne som

⁶⁴ Steffensen, Henrik m.fl., *Årsrapporten – Kommentarer til årsregnskabsloven*, 6. udgave 2011, Karnov Group A/S, s. 858

⁶⁵ Årsregnskabsloven, bilag 1, afsnit D, punkt 2

⁶⁶ PWC, *Regnskabshåndbogen 2015*, s. 521

⁶⁷ Ibid., s. 859

en periodeafgrænsningspost under forpligtelserne. Denne bad will vil over en årrække blive indtægtsført i resultatopgørelsen i takt med, at den forventede negative indtjening realiseres.⁶⁸

4.1.1.2 Sammenlægningsmetoden

Som omtalt i afsnit 4.1.1 så kan virksomhederne i en virksomhedssammenslutning vælge at anvende sammenlægningsmetoden såfremt nogle krav er overholdt. Jeg nævnte i samme afsnit, at metoden kan anvendes såfremt virksomhederne er ligeværdige, hvortil det skal bemærkes, at virksomhederne ikke kan vurderes ligeværdige ud fra de bogførte værdier, men med udgangspunkt i dagsværdierne.

En af de primære årsager til, at metoden fortsat anvendes på trods af, at overtagelsesmetoden er hovedreglen er, at det i nogle tilfælde kan være svært at identificere henholdsvis den overtagende og overtagne virksomhed. I de tilfælde hvor disse parter ikke kan identificeres ville der være risiko for, at det er tilfældigt, hvilken virksomheds balanceposter, som bliver omvurderet til dagsværdi, og dermed ikke skabe et retvisende billede af årsrapporten for den fortsættende virksomhed.⁶⁹ Dog ville den primære årsag nok være, at der foretages flest koncerninterne sammenslutninger.

En anden årsag til at metoden anvendes, såfremt kravene for anvendelsen er opfyldt, er at den overtagne virksomheds balanceposter ikke skal omvurderes til dagsværdi, og de regnskabsmæssige værdier bibeholdes derved, hvilket sparer en del tid for regnskabsaflæggeren. Det eneste tidspunkt der skal ske ændringer i de regnskabsmæssige værdier er i forbindelse med reguleringer til den fælles regnskabspraksis.⁷⁰

Ved anvendelse af sammenlægningsmetoden opstår der ikke en goodwill eller en bad will ved en forskel imellem vederlaget og de regnskabsmæssige værdier i den overtagne virksomhed. Det positive forskelsbeløb, som kunne opstå, skal derimod modregnes direkte i den overtagende virksomheds egenkapital med første prioritet i de frie reserver. Når parterne efter en sammenlægningsmetode sammensluttes, så skal sammenligningstillene fra den tidligste regn-

⁶⁸ PWC, *Regnskabshåndbogen 2015*, s. 862

⁶⁹ Steffensen, Henrik m.fl., *Årsrapporten – Kommentarer til årsregnskabsloven*, 6. udgave 2011, Karnov Group A/S, s. 848

⁷⁰ EY – Indsigt i årsregnskabsloven, s. 551

skabsperiode, der indgår i årsregnskabet korrigeres således, at det fremstår, som om parterne i sammenslutningen altid har været én virksomhed.⁷¹

4.1.2 IFRS 3

I afsnit 4.1 nævnte jeg kort, at der efter IFRS 3 kun er mulighed for at anvende overtagelsesmetoden i forbindelse med en virksomhedssammenslutning, da denne standard kun omfatter virksomhedssammenslutninger imellem uafhængige parter. Det skal dog bemærkes, at såfremt en virksomhed, som aflægger efter IFRS, ønsker at foretage en koncernintern sammenslutning, hvor sammenlægningsmetoden skal anvendes, så kan dette stadig lade sig gøre eftersom der i IAS 8.10-12 fremgår, at såfremt der forekommer transaktioner eller begivenheder, hvortil der ikke findes en standard efter IFRS, så skal ledelsen vælge en regnskabspraksis, som sikre at oplysningerne er relevante og pålidelige overfor regnskabsbrugeren. Hertil foreskriver standarden, at ledelsen kan søge hjælp hos andre standardudstedende organisationer såsom US GAAP, hvor sammenlægningsmetoden anvendes i lighed med årsregnskabsloven.⁷²

Jeg vil i dette afsnit kun uddybe de forhold, som er yderligere bestemmelser efter IFRS 3 end dem, som er gældende for årsregnskabsloven, og derved vil ens forhold ikke blive gengivet i uddybende form i afsnittet.

4.1.2.1 Overtagelsesmetoden

Efter IFRS 3 behandles overtagelsesmetoden efter nedenstående 4 punkter:⁷³

- Fastsættelse af overtagelsestidspunkt
- Opgørelse af kostprisen
- Identifikation og omvurdering af alle identificerbare overtagne aktiver og forpligtelser på overtagelsesdagen
- Opgørelse af forskelsværdi

Selvom der efter IFRS 3 ikke defineres, hvilken virksomhed som er den overtagende og overtagne, så synes jeg også, at dette er et vigtigt punkt, da der efter den gamle IAS 22 (erstattet af IFRS 3⁷⁴) er ekstra definitioner på, hvilken virksomhed som er den overtagende og den over-

⁷¹ EY – Indsigt i årsregnskabsloven, s. 552

⁷² Fedders, Jan m.fl., *Årsrapport efter IFRS*, 4. udgave 2012, Karnov Group A/S, s. 200

⁷³ Ibid., s. 176

⁷⁴ EY – Indsigt i årsregnskabsloven, s. 163

tagne. IAS 22 fokuserer ikke udelukkende på de juridiske forhold ved definering af de enkelte virksomheder, da der kan ske omvendte overtagelser ved iagttagelse af nedenstående forhold:⁷⁵

- Er dagsværdien af den overtagende virksomhed i juridisk forstand væsentligt mindre end den overtagne virksomhed, så kan det vurderes sandsynligt, at det er den overtagne virksomhed, som er den reelle overtagende virksomhed.
- Er overtagelsen sket ved afgivelse af kontanter eller andre aktiver til gengæld for stemmerettigheder i de sammensluttede virksomheder, så er det sandsynligt, at den virksomhed som har afstået disse kontanter eller andre aktiver er den overtagende part.
- Er ledelsen i den opkøbte virksomhed blevet den øverste ledelse i de sammensluttede virksomheder, så er det sandsynligt, at den opkøbte virksomhed er den overtagende part.

De fire punkter vedrørende behandling af overtagelsesmetoden efter IFRS 3 er gennemgået i nedenstående afsnit.

4.1.2.1.1 Fastsættelse af overtagelsestidspunkt

IFRS 3 betegner overtagelsestidspunktet som den dato, hvor den overtagende virksomhed opnår kontrol over den overtagne virksomhed.⁷⁶ Kontrollen defineres i lighed med afsnit 4.1.1.1.2 vedrørende overtagelsestidspunktet efter årsregnskabsloven. IFRS 3 giver selskabsretligt mulighed for i begrænset omfang, at sammenslutningen sker med tilbagevirkende kraft, da resultatet fra sidste regnskabsår indtil overtagelsestidspunktet blot reguleres i den aftalte købesum, og den overtagende virksomhed får dermed ikke mulighed for, at indregne de overtagne aktiver før overtagelsestidspunktet.⁷⁷

4.1.2.1.2 Opgørelse af kostprisen

Ved opgørelse af kostprisen måles vederlaget til dagsværdien. Vederlaget kan omfatte et kontantbeløb men også aktier og gældsbreve.⁷⁸ Opgørelsen af dagsværdien på disse er ens med dem efter årsregnskabsloven nævnt i afsnit 4.1.1.1.3.

⁷⁵ EY – Indsigt i årsregnskabsloven, s. 166

⁷⁶ Fedders, Jan m.fl., *Årsrapport efter IFRS*, 4. udgave 2012, Karnov Group A/S, s. 178

⁷⁷ Ibid., s. 179

⁷⁸ Ibid., s. 179

Transaktionsomkostninger som opstår i forbindelse med virksomhedssammenslutningen såsom omkostninger til revisor, advokat mv. skal indregnes i resultatopgørelsen i den overtagende virksomhed.⁷⁹ IFRS 3 har specifikke vurderingss spørgsmål for afgørelse af, hvorvidt en transaktion vedrører virksomhedssammenslutningen eller betaling for andre ydelser med henblik på, hvorledes transaktionen skal indregnes i den opgjorte kostpris eller i resultatopgørelsen for den overtagende virksomhed. Retningslinjerne skal vurderes ud fra nedenstående forhold.

1. Det skal vurderes om det er den overtagende eller overtagne virksomhed, som transaktionsomkostningen i aftalen kommer til gode. Hvis transaktionen kommer den overtagne virksomhed til gode, så skal det indregnes i resultatopgørelsen.
2. Det skal vurderes, hvem som har påført transaktionen i sammenslutningen. Hvis det er den overtagende virksomhed, som har påført transaktionen, så skal den indregnes i resultatopgørelsen.
3. Til sidst skal den tidsmæssige placering vurderes, hvorved forstås hvornår i forløbet transaktionen opstår. Hvis transaktionen opstår i forbindelse med forhandlingerne, så skal transaktionen indregnes i resultatopgørelsen.⁸⁰

Hvis købssummen består af et betinget vederlag i form af en earn-out aftale, så skal efterfølgende reguleringer konstateret inden for ét år efter overtagelsesdagen indregnes i resultatopgørelsen.⁸¹

4.1.2.1.3 Identifikation og omvurdering af identificerbare, overtagne aktiver og forpligtelser på overtagelsesdagen

IFRS 3 indeholder en grundlæggende bestemmelse om, at alle aktiver og forpligtelser som opfylder definitionen på enten et aktiv eller en forpligtelse efter begrebsrammen omtalt i afsnit 3.2.1 skal indregnes til dagsværdi, dog med undtagelse af følgende fire elementer; udskudt skat, personaleforpligtelser, aktiver der besidder med henblik på salg samt aftaler om refusion fra sælger.⁸² IFRS 3 kræver samtidig, at aktiver og forpligtelser indregnes i overtagelsesbalancen på trods af, at den overtagende virksomhed ikke har til hensigt fremadrettet at anvende

⁷⁹ Fedders, Jan m.fl., *Årsrapport efter IFRS*, 4. udgave 2012, Karnov Group A/S, s. 179

⁸⁰ Ibid., s. 181-182

⁸¹ Ibid., s. 180

⁸² Ibid., s. 186

disse i driften. Den overtagende virksomhed skal derimod foretage en nedskrivning på aktivet i den efterfølgende periode såfremt virksomheden ikke ønsker aktivet eller forpligtelsen.⁸³

Når den overtagende virksomhed skal identificere de overtagne aktiver og forpligtelser stiller IFRS 3 ikke krav til, at der kun må indregnes aktiver, hvis der er over 50 % sandsynlighed for, at der opnås fremtidige økonomiske fordele ved erhvervelsen af aktivet. Efter IFRS 3 så afspejles en mindre sandsynlighed blot i den fastsatte dagsværdi på aktivet. Som følge af, at IFRS 3 ikke indeholder en nedre grænse for sandsynlighedskriteriet, så tillader IFRS 3 også indregning af eventualforpligtelser når de opfylder definitionen efter IAS 37. Dagsværdien på aktiverne og især på immaterielle anlægsaktiver fastsættes hovedsageligt ved hjælp af DCF-modellen.⁸⁴

Den overtagende virksomhed kan i en periode på op til ét år efter overtagelsestidspunktet, regulere i de indregnede dagsværdier, hvis virksomheden i denne periode har fået ny viden om de identificerede aktiver og forpligtelser, som ville have ændret den fastsatte dagsværdi på overtagelsestidspunktet.⁸⁵ Hvis der konstateres en ændring i de fastsatte dagsværdier, så skal ændringen korrigeres i den opgjorte goodwill.⁸⁶

4.1.2.1.4 Måling til dagsværdi

IFRS 13 definerer dagsværdien som ”Prisen, der kunne opnås ved at sælge et aktiv eller skulle betales for at overdrage en forpligtelse i en velordnet transaktion mellem markedsdeltagere på målingstidspunktet”.⁸⁷ Når dagsværdien skal opgøres ud fra denne betegnelse, så er den generelle metode at følge nedenstående punkter:⁸⁸

1. Som det første skal det primære eller mest fordelagtige marked, som virksomheden har adgang til fastlægges.
2. Herefter skal de forudsætninger, som markedsdeltagerne vil anvende lægges til grund for værdiansættelsen.

⁸³ Fedders, Jan m.fl., *Årsrapport efter IFRS*, 4. udgave 2012, Karnov Group A/S, s. 207

⁸⁴ Ibid., s. 188-189

⁸⁵ IFRS 3, punkt 45

⁸⁶ Ibid., punkt 48

⁸⁷ IFRS 13, punkt 9

⁸⁸ PWC, *Regnskabshåndbogen 2015*, s. 522

3. Til sidst skal det lægges til grund, at den bedste udnyttelse af aktivet foretages, hvilket som udgangspunkt er den nuværende anvendelse, men der kan være mulighed for ændringer i anvendelsen, som skal medtages i værdiansættelsen.

4.1.2.1.5 Opgørelse af forskelsværdi

Hvis den overtagende virksomhed erhverver en del af den overtagne virksomhed, så kan der ved opgørelse af forskelsværdien imellem vederlaget og dagsværdien af de opgjorte nettoaktiver bruges følgende metoder; fuld goodwill og købt goodwill. Hvis fuld goodwill metoden anvendes, så opgøres forskellen imellem købsprisen med tillæg af dagsværdien af minoritetsinteressen og dagsværdien af de identificerbare aktiver og forpligtelser. Anvendes derimod købt goodwill metoden, så opgøres forskellen imellem kostprisen og nettoværdien af den overtagende virksomheds andel af dagsværdien af de identificerbare nettoaktiver.⁸⁹ Hvis den overtagende virksomhed derimod erhverver hele den overtagne virksomhed, så skal goodwill opgøres som forskelsværdien imellem vederlaget og nettoværdien af de identificerede aktiver og forpligtelser til dagsværdien i den overtagne virksomhed.

Jeg har nedenfor ved et regneeksempel illustreret indvirkningen på den opgjorte goodwill afhængigt af, hvilken af ovenstående metoder der vælges. De grundlæggende forudsætninger for begge regneeksempler er, at virksomhed A erhverver 80 % af virksomhed B for 1.800 tkr., og dagsværdien af de identificerede aktiver er 1.250 tkr.

⁸⁹ Fedders, Jan m.fl., *Årsrapport efter IFRS*, 4. udgave 2012, Karnov Group A/S, s. 193

4.1.2.1.5.1 Fuld goodwill metode

Ved dette regneeksempel lægges det til grund, at dagsværdien af hele den overtagne virksomhed opgøres forholdsmæssigt på grundlag af den delvise erhvervelse. Jeg har opstillet regneeksemplet med udgangspunkt i opstillingen på side 194 i Jan Fedders' m.fl., Årsrapport efter IFRS.

Beregnet dagsværdi for hele virksomheden	1.800 / 80 %	2.250
Dagsværdien af identificerbare nettoaktiver		-1.250
Goodwill		1.000
Effekt på koncernbalance		
Goodwill		1.000
Likvider		-1.800
Nettoaktiver		1.250
Effekt på nettoaktiver		450
Minoritetsinteresser	2.250 * 20 %	450
Effekt på koncernegenkapital		450

Tabel 1 - Regneeksempel ved fuld goodwill metode

Kilde: Egen tilvirkning

4.1.2.1.5.2 Købt goodwill metode

Købsvederlag		1.800
Andel af nettoaktiver	1.250 * 80 %	-1.000
Goodwill		800
Likvider		-1.800
Nettoaktiver		1.250
Effekt på nettoaktiver		250
Minoritetsinteresser	1.250 * 20 %	250
Effekt på koncernegenkapital		250

Tabel 2 - Regneeksempel ved købt goodwill metode

Kilde: Egen tilvirkning

4.1.2.1.5.3 Sammenholdelse

Det ses ud fra ovenstående to beregninger, at effekten på koncernegenkapitalen er forskellig afhængigt af, hvilke metode der anvendes i forbindelse med opgørelsen af forskelsværdien. Ved fuld goodwill metoden opnås den største goodwill, hvilket primært skyldes, at den over-

tagende virksomhed ved denne metode får mulighed for at indregne goodwill af minoritetsinteresserne.

4.1.3 Købesumsallokering

Jeg vil kort beskrive købesumsallokering med udgangspunkt i ovenstående afsnit, da dette udtryk er et grundlæggende begreb i forbindelse med opgørelse af goodwill. Købesumsallokering er en sammenfatning af de identificerede aktiver og forpligtelser opgjort til dagsværdi i henhold til de regler, som er foreskrevet i henholdsvis årsregnskabsloven og IFRS sammenholdt med den opgjorte købesum for den overtagne virksomhed.

4.2 Delkonklusion

Jeg vil i delkonklusionen sammenfatte de væsentligste oplysninger i kapitel 4 herunder opliste de gennemgåede forskelle imellem årsregnskabsloven og IFRS 3. Det skal bemærkes, at der er yderligere aspekter vedrørende virksomhedssammenslutninger efter årsregnskabsloven og IFRS end dem, som jeg har behandlet i de ovenstående afsnit i kapitel 4, men at jeg grundet omfanget af projektet kun har udvalgt dem, som jeg har fundet væsentlige for mit projekt.

Jeg har i afsnittet fundet ud af, at virksomhederne som foretager virksomhedssammenslutninger efter årsregnskabsloven eller IFRS 3 skal anvende overtagelsesmetoden. Dette er dog kun som hovedregel, da årsregnskabsloven giver mulighed for at anvende sammenlægningsmetoden, hvis der er tale om en koncernintern virksomhedssammenslutning, hvilket IFRS 3 også tillader igennem IAS 8 ved anvendelse af en anden standard. Det er primært de samme punkter som skal gennemgås uanset om årsregnskabsloven eller IFRS 3 anvendes, hvoraf det dog kunne ses, at bemærkningerne til IFRS 3 er mere uddybende.

Jeg har samtidig fundet ud af, at goodwill opgøres ved hjælp af en købesumsallokering, hvor købesummen fordeles ud på de identificerede aktiver og forpligtelser i forbindelse med omvurdering af disse bogførte værdier til dagsværdi.

I tabel 3 nedenfor har jeg oplyst de forskelle, som jeg finder væsentlige imellem årsregnskabsloven og IFRS 3.

	Årsregnskabsloven	IFRS 3
Sandsynlighed ved indregning af aktiver	Aktiver kan først indregnes, hvis sandsynligheden for økonomiske fordele er over 50 %	Aktiver kan indregnes uanset sandsynlighedsniveauet, da sandsynligheden blot regulerer dagsværdien af aktivet
Fastsættelse af dagsværdi	Aktiver og forpligtelser tillægges kun en dagsværdi såfremt den overtagende virksomhed har til hensigt at anvende disse i den fremtidige drift	Aktiver og forpligtelser skal tillægges en dagsværdi uanset den overtagende virksomheds hensigt med disse. Aktiver og forpligtelser kan efterfølgende nedskrives til 0 kr., hvis de ikke ønskes anvendt
Transaktionsomkostninger ved opgørelse af kostpris	Omkostninger i forbindelse med sammenslutningen i form af revisor og advokat udgifter tillægges kostprisen	Omkostninger i forbindelse med sammenslutningen i form af revisor og advokat udgifter skal indregnes i resultatopgørelsen
Regulering af overtagelsesbalance	Der kan foretages reguleringer indtil udløbet af det efterfølgende regnskabsår	Der kan foretages regulering indtil 12 måneder fra overtagelsestidspunktet

Tabel 3 - Forskelle imellem årsregnskabsloven og IFRS 3 vedrørende virksomhedssammenslutninger

Kilde: Egen tilvirkning

5 Regnskabsmæssig behandling af goodwill

Jeg har i kapitel 3 og 4 gennemgået, hvordan goodwill opstår, og hvordan det opgøres. Jeg vil som afslutning på den teoretiske del gennemgå den regnskabsmæssige behandling af den identificerede goodwill. Kapitlet tager udgangspunkt i forskellene imellem behandlingen efter henholdsvis årsregnskabsloven og IFRS.

5.1 Årsregnskabsloven

Jeg vil i dette afsnit beskrive reglerne for målingen af goodwill med henblik på af- og nedskrivninger efter årsregnskabsloven.

5.1.1 Måling af goodwill

Efter årsregnskabsloven indregnes goodwill første gang til den opgjorte værdi i forbindelse med virksomhedssammenslutningen som gennemgået i afsnit 4.1.1.1.3.

Efter første indregning af aktiver eller forpligtelser er hovedreglen, at disse fremadrettet måles til kostpris, dog med en række undtagelser afhængigt af karakteren af aktivet eller forpligtelsen.⁹⁰ Den efterfølgende behandling af goodwill beskrives i årsregnskabslovens §§ 42 og 43, som henholdsvis omfatter nedskrivning af anlægsaktiver og afskrivninger på immaterielle og materielle anlægsaktiver. Der sondres imellem afskrivninger og nedskrivninger, da det efter 4. direktivs art. 19 oplyses, at værdireguleringer omfatter alle værdireguleringer uanset om disse er endelige eller ikke.⁹¹

5.1.2 Afskrivninger

Der er efter årsregnskabsloven krav til afskrivning af immaterielle anlægsaktiver, som har en begrænset brugstid. Afskrivninger skal foretages som en systematisk værdiregulering over den af ledelsen forventede brugstid på aktivet.⁹² Ved en systematisk værdiregulering forstås primært, at afskrivningen skal tage udgangspunkt i den forventede udnyttelse af aktivet, da afskrivningen skal omkostningsføres i virksomhedens resultatopgørelse med den del af kostprisen som afspejler de økonomiske fordele ved at anvende aktivet. En systematisk værdiregulering kan foretages ved lineære, degressive eller progressive afskrivninger, som blot definerer,

⁹⁰ Steffensen, Henrik m.fl., *Årsrapporten – Kommentarer til årsregnskabsloven*, 6. udgave 2011, Karnov Group A/S, s. 372

⁹¹ Ibid., s. 450

⁹² Ibid., s. 451

hvordan afskrivningerne forløber i afskrivningsperioden.⁹³ Det skal dog bemærkes, at i henhold til årsregnskabslovens § 43, stk. 3, så er det ikke muligt at afskrive immaterielle anlægsaktiver over 20 år på trods af, at brugstiden kan overstige denne periode. Ifølge Henrik Steffensen m.fl., så er det dog muligt at fravige årsregnskabsloven, hvis det begrundes, at det immaterielle anlægsaktiv har en brugstid på over 20 år, og det derved vil påvirke det retvisende billede, hvis aktivet afskrives over kortere tid.⁹⁴ I alle tilfælde skal en virksomhed dog begrunde en afskrivningsperiode på over fem år konkret og fyldestgørende i virksomhedens anvendte regnskabspraksis.⁹⁵

5.1.3 Nedskrivninger

I tilfælde af at de tvungne afskrivninger efter årsregnskabsloven ikke afspejler et tilstrækkeligt værdifald i aktivet på et givent tidspunkt, så skal aktiver, der ikke løbende reguleres til dagsværdi efter årsregnskabslovens §§ 37 og 38 nedskrives til en lavere genindvindingsværdi, hvis denne er højere end den regnskabsmæssige værdi.⁹⁶

Hvis det i et senere regnskabsår konstateres, at der ikke længere er indikationer på værdiforringelse på aktivet, så skal de foretagne nedskrivninger tilbageføres. Dette gøres i henhold til årsregnskabslovens § 52 ved, at nedskrivningen tilbageføres på samme måde, som da nedskrivningen blev foretaget, hvilket vil sige, at den føres over resultatopgørelsen.⁹⁷

5.1.3.1 Genindvindingsværdi

Genindvindingsværdien på et aktiv defineres som værende den højeste værdi af salgsprisen med fradrag af salgskostninger (nettosalgsværdien) eller nutidsværdien af de fremtidige nettobetalingstrømme.⁹⁸ Denne definition er ligeledes gældende efter IAS 36.⁹⁹ Formålet med genindvindingsværdien er at sammenholde denne værdi med den regnskabsmæssige værdi på et aktiv, hvorpå der kunne være indikationer på nedskrivningsbehov.

⁹³ Steffensen, Henrik m.fl., *Årsrapporten – Kommentarer til årsregnskabsloven*, 6. udgave 2011, Karnov Group A/S, s. 455

⁹⁴ Ibid., s. 461

⁹⁵ Ibid., s. 564

⁹⁶ Ibid., s. 439

⁹⁷ Ibid., s. 443

⁹⁸ Ibid., s. 440

⁹⁹ Fedders, Jan m.fl., *Årsrapport efter IFRS*, 4. udgave 2012, Karnov Group A/S, s. 692

5.2 IFRS

Jeg vil i dette afsnit beskrive reglerne for målingen af goodwill med henblik på af- og nedskrivninger efter samme opstilling som ovenfor men på baggrund af reglerne for IFRS 3 og IAS 36.

5.2.1 Måling af goodwill

I lighed med årsregnskabsloven, så indregnes goodwill første gang til den opgjorte værdi i afsnit 4.1.2.1.4, hvilket vil sige som forskelsbeløbet mellem kostprisen og nettoaktiverne til dagsværdi.

5.2.2 Afskrivninger

I henhold til IFRS 3, så skal den købte goodwill ikke afskrives løbende i lighed med reglerne efter årsregnskabsloven, men derimod skal der foretages en nedskrivningstest mindst én gang årligt eller oftere, hvis der er indikationer på værdifald.¹⁰⁰ Denne regel gælder kun for immaterielle anlægsaktiver med en ubestemmelig levetid, hvilket omfatter goodwill. Ifølge IFRS er der derimod tale om et immaterielt anlægsaktiv med en bestemmelig levetid, så skal kostprisen reduceres med systematiske afskrivninger i lighed som beskrevet i afsnit 5.1.2.

5.2.3 Nedskrivninger

Virksomheder skal løbende vurdere om der er eksterne eller interne informationer, som indikere, at der er nedskrivningsbehov. De eksterne informationer, som kunne indikere på nedskrivningsbehov er for eksempel væsentlige forhold, som påvirker virksomheden negativt både markedsræssigt, men også økonomisk, det kunne også være en stigning i markedsrenter, så de anvendte diskonteringsatser ikke længere er tilstrækkelige. Af interne informationer kan nævnes, at der er sket fysisk skade på et aktiv eller at et aktiv ikke længere kan levere den ønskede ydeevne som ved anskaffelsen.¹⁰¹ Ovenstående henvender sig både til virksomheder, som aflægger efter årsregnskabsloven og IFRS.

Goodwill skal efter IFRS årligt vurderes for nedskrivningsbehov som nævnt i afsnit 5.2.2, men ifølge IAS 36, så kan dette omgås såfremt der ved sidste beregning af nedskrivningsbehovet blev konstateret en stor positiv forskel imellem genindvindingsværdien og den bogførte

¹⁰⁰ Fedders, Jan m.fl., *Årsrapport efter IFRS*, 4. udgave 2012, Karnov Group A/S, s. 195

¹⁰¹ Ibid., s. 195

værdi. Dette skal naturligvis sammenholdes med den gennemgaaede teori vedrørende eksterne og interne informationer, som er opstået i perioden siden sidste test.¹⁰² Efter IAS 36 skal der nedskrives til genindvindingsværdien såfremt denne er højere end den regnskabsmæssige værdi.¹⁰³ IAS 36 tillader dog ikke, at den foretagne nedskrivning tilbageføres såfremt grundlaget for nedskrivningen ikke længere er tilstede.¹⁰⁴

5.3 Pengestrømsfrembringende enheder

Den omtalte genindvindingsværdi i afsnit 5.1.3.1 skal opgøres på de enkelte aktiver, hvor der kan være en formodning om et værdifald. Dette er dog ikke altid muligt, da aktivet kan være afhængigt af andre aktivers pengestrømme. Som følge af dette opgøres genindvindingsværdien på den mindste gruppe af pengestrømsfrembringende enheder. Årsregnskabsloven indeholder ikke en detaljeret beskrivelse af dette emne, men henviser derimod til IAS 36 for en uddybning af opgørelsen. Opdelingen i pengestrømsfrembringende enheder sker hovedsageligt på baggrund af forretningsområde, segment, distrikt mv., da omsætningen i større virksomheder også opdeles på disse områder.¹⁰⁵ Den købte goodwill ved en virksomhedssammenslutning skal henføres til den mindste gruppe af pengestrømsfrembringende enheder som samtidig forventes at opnå de økonomiske fordele på baggrund af den forventede synergi efter virksomhedssammenslutningen.¹⁰⁶

5.4 Nedskrivningstest

I forbindelse med nedskrivninger på goodwill, så skal goodwill altid vurderes sammen med virksomhedens øvrige aktiver, hvor den købte goodwill er tilknyttet. Dette skyldes, at goodwill i sin egen form ikke er i stand til at frembringe selvstændige pengestrømme.¹⁰⁷ Som følge af, at goodwill skal allokere ud på de enkelte pengestrømsfrembringende enheder, så er det vigtigt, at dette gøres korrekt, da der ved et konstateret nedskrivningsbehov på en pengestrømsfrembringende enhed først nedskrives på goodwill og hvis der er en resterende nedskrivning, så modregnes denne i de bogførte værdier på aktiverne under den pengestrømsfrembringende enhed.¹⁰⁸

¹⁰² Fedders, Jan m.fl., *Årsrapport efter IFRS*, 4. udgave 2012, Karnov Group A/S, s. 708

¹⁰³ Ibid., s. 692

¹⁰⁴ Ibid., s. 715

¹⁰⁵ Steffensen, Henrik m.fl., *Årsrapporten – Kommentarer til årsregnskabsloven*, 6. udgave 2011, Karnov Group A/S, s. 444

¹⁰⁶ Fedders, Jan m.fl., *Årsrapport efter IFRS*, 4. udgave 2012, Karnov Group A/S, s. 705

¹⁰⁷ Ibid., s. 705

¹⁰⁸ Ibid., s. 706

Når der skal udarbejdes nedskrivningstest, så skal genindvindingsværdien beregnes ud fra nettosalgsværdien eller kapitalværdien jf. afsnit 5.3.1. Nettosalgsværdien fastsættes ud fra karakteren af aktivet, da værdien kan opgøres forskelligt afhængigt af, om der eksisterer et aktivt og velfungerende marked for aktivet eller der kan foretages et pålideligt skøn over værdien med udgangspunkt i sammenholdelse med lignende aktiver. Hvis der ikke eksisterer et velfungerende marked for aktivet, så skal nettosalgsværdien opgøres på baggrund af de fremtidige forventede pengestrømme, hvilket resulterer i en nutidsværdi, som svarer til den værdi aktivet kunne sælges for imellem to uafhængige parter i lighed med beregningen af dagsværdien på aktiver og forpligtelser i afsnit 4.1.1.1.4 og 4.1.2.1.3. Virksomheden skal dog regulere i den fastsatte nettosalgsværdi såfremt det efter balancedagen konstateres, at nettosalgsværdien er sat for højt i forbindelse med et salg.¹⁰⁹ Hvis der opstår en positiv forskel imellem værdierne, så er der ikke indikationer på nedskrivningsbehovet, men er der en negativ forskel, så skal virksomheden beregne nutidsværdien af de fremtidige nettobetalingssstrømme.¹¹⁰ Nutidsværdien af de fremtidige nettobetalingssstrømme uddybes ikke i årsregnskabsloven, og loven giver derfor adgang til at anvende IAS 36. I henhold til IAS 36 skal den anvendte diskonteringsfaktor afspejle risikoen på det enkelte aktiv.¹¹¹ Som udgangspunkt anvendes kapitalværdien i forbindelse med nedskrivningstests, da nettosalgsværdien af goodwill kan være svær at opgøre pålidelig.¹¹² Efter kapitalværdien er beregnet sammenholdes denne med nettosalgsværdien, og genindvindingsværdien er dermed lig med den højeste af disse to beløb.

Det er dog vigtigt at holde sig for øje, at på trods af, at der identificeres et nedskrivningsbehov efter ovenstående metode, så skal de kvalitative egenskaber, som omtalt i afsnit 3.1.2 stadig overholdes. Med dette menes, at aktivet kun skal nedskrives, hvis den beregnede nedskrivning er af så væsentlig karakter, at hvis nedskrivningen ikke foretages, så vil regnskabsbrugeren foretage en forkert vurdering af virksomhed. Det vil sige, at nedskrivningen efter IFRS skal have relevans for årsrapporten, og den skal foretages pålideligt, hvorved menes, at den skal være neutral. Neutralitet overholdes ved, at nedskrivningen foretages på trods af, at virksomheden har realiseret et stort underskud, og nedskrivningen dermed vil yderligere forringe virksomhedens egenkapital. Efter årsregnskabsloven skal nedskrivningen også foretages neutralt.¹¹³

¹⁰⁹ Steffensen, Henrik m.fl., *Årsrapporten – Kommentarer til årsregnskabsloven*, 6. udgave 2011, Karnov Group A/S, s. 441

¹¹⁰ Ibid., s. 442

¹¹¹ Ibid., s. 442

¹¹² Fedders, Jan m.fl., *Årsrapport efter IFRS*, 4. udgave 2012, Karnov Group A/S, s. 708

¹¹³ Steffensen, Henrik m.fl., *Årsrapporten – Kommentarer til årsregnskabsloven*, 6. udgave 2011, Karnov Group A/S, s. 442

5.4.1 Discounted Cash Flow (DCF-model)

Ved beregningen af kapitalværdien anvendes primært DCF-modellen, som også er anvendt ved opgørelsen af dagsværdien af de overtagne aktiver og forpligtelser som gennemgået i afsnittene 4.1.1.1.4 og 4.1.2.1.3. Denne værdiansættelsesmodel skal ”fodres” med oplysninger fra ledelsen omkring diskonteringsfaktoren, budgetter samt en terminalværdi. Diskonteringsfaktoren repræsenterer det afkast man ønsker fra den fremtidige drift. Som følge af dette anvendes WACC hovedsageligt som diskonteringssatsen i modellen.¹¹⁴ Da det er ledelsen og aktionærerne/anpartshaverne, som fastsætter det ønskede afkastkrav fra egenkapitalen, og det samtidig er ledelsen, som udarbejder budgetterne, så er der risiko for, at værdiansættelsesmodellen ikke afspejler den korrekte udvikling i markedet, og derved er der risiko for, at der ikke identificeres et nedskrivningsbehov på goodwill.

5.5 Delkonklusion

I kapitel 5 har jeg fundet ud af, at den regnskabsmæssige behandling af goodwill er vidt forskellige efter årsregnskabsloven og IAS 36, da der efter årsregnskabsloven er tvungne afskrivninger på baggrund af en af ledelsen fastsat brugstid, hvorimod IAS 36 kræver en nedskrivningstest hvert år, men ingen afskrivninger. Dette kan medføre forskellige resultater i de enkelte år, da resultatet hvert år påvirkes af en udnyttet værdi af den købte goodwill efter årsregnskabsloven mens resultatet et enkelte år kan påvirkes meget efter IAS 36, hvis der identificeres et nedskrivningsbehov på goodwill. Denne forskel i resultaterne forstærkes blot af, at ledelsen bestemmer afskrivningsperioden indenfor årsregnskabslovens rammer og ved den årlige nedskrivningstest efter IAS 36 fastsætter de ligeledes afkastkravet til egenkapitalen og derved kan de udskyde en eventuel nedskrivning.

¹¹⁴ PWC, *Regnskabshåndbogen 2015*, s. 237

I tabel 4 nedenfor har jeg oplistet de væsentligste forskelle imellem årsregnskabsloven og IFRS.

	Årsregnskabsloven	IFRS
Afskrivninger	Der skal fastsættes en afskrivningsperiode for den købte goodwill, som ikke overstiger 20 år.	Der må ikke afskrives på den købte goodwill.
Nedskrivning	Såfremt den købte goodwill's genindvindingsværdi er højere end den regnskabsmæssige værdi, så skal der foretages en nedskrivning hertil.	Der skal hvert år foretages en nedskrivningstest af goodwill. Hvis genindvindingsværdien er lavere end den regnskabsmæssige værdi, så nedskrives der hertil.
Tilbageførsel af nedskrivninger	Hvis grundlaget for den foretagne nedskrivning ikke eksisterer fremadrettet, så skal nedskrivningen tilbageføres.	Der er ikke mulighed for at tilbageføre nedskrivninger selvom grundlaget ikke længere er tilstede.

Tabel 4 - Forskelle imellem årsregnskabsloven og IFRS vedrørende den regnskabsmæssige behandling af goodwill
Kilde: Egen tilvirkning

6 Standardernes indvirkning på det retvisende billede

I dette kapitel vil jeg analysere på, hvilken indvirkning på det retvisende billede, det har afhængigt af, hvilken standard; årsregnskabsloven eller de internationale standarder, som den overtagende virksomhed anvender. Jeg vil opdele kapitlet i to dele, hvor jeg i del 1 vil starte med at analysere indvirkningen på hele overtagelsesforløbet behandlet i kapitel 4, og i del 2 vil analysere indvirkningen på den regnskabsmæssige behandling af den opgjorte goodwill som er gennemgået i kapitel 5.

Udgangspunktet for dette kapitel var, at jeg ville finde to virksomheder, som havde fusioneret i perioden 2011 til 2012 og anvendt overtagelsesmetoden for derved at gennemgå overtagelsesforløbet ved at drøfte dette forløb med virksomheden samt deres overvejelser vedrørende identifikation af den overtagende og overtagne part, omvurdering af den overtagne parts aktiver og forpligtelser samt deres forudsætninger for nedskrivningstests på goodwill. Dette har desværre ikke været muligt, da alle de gennemgåede virksomheder har anvendt sammenlægningsmetoden. Jeg har som følge af dette været nødsaget til i min analyse, at lave et fiktivt eksempel på en virksomhedssammenslutning og den regnskabsmæssige behandling af goodwill. De to virksomheder vil i analysen benævnes henholdsvis som Virksomhed A og Virksomhed B.

Jeg har i bilag 1 indsat resultatopgørelsen og balancen pr. 31. december 2013 for Virksomhed A og i bilag 2 resultatopgørelsen og balancen pr. 31. december 2013 for Virksomhed B.

6.1 Overtagelsesforløb

Jeg vil i dette afsnit først foretage opgørelsen af goodwill efter forløbet gennemgået i afsnit 4.1.1 vedrørende årsregnskabsloven og dernæst i afsnit 4.1.2 vedrørende IFRS 3. Til sidst i afsnittet vil jeg analysere på indvirkningen på det retvisende billede afhængigt af, hvilken standard som anvendes.

6.1.1 Forudsætninger

Jeg har til brug for analysen taget udgangspunkt i nedenstående forudsætninger:

- I henhold til den udarbejdede overdragelsesaftale, så overtager Virksomhed B Virksomhed A.

- Overtagelsen er godkendt på den ordinære generalforsamling den 28. januar 2014
- Parterne ønsker, at overtagelsen skal ske pr. 1. januar 2014
- Kostprisen betales på følgende måde:
 - o Kontantsum på 14.500 tkr.
 - o Der aftales en efterfølgende betaling på 5 %, hvis der realiseres et positivt resultat før skat i det efterfølgende regnskabsår
 - o Transaktionsomkostninger på 150 tkr. som fordeles således:
 - Revisorhonorar, 100 tkr.
 - Advokat, 50 tkr.
- Der er ved gennemgang af Virksomhed A identificeret følgende ej tidligere indregnede aktiver og forpligtelser, hvor dagsværdierne er fastsat ud fra en DCF-model:
 - o Ordrebeholdning
 - Dagsværdien er opgjort til 650 tkr.
 - Der er 40 % sandsynlighed for, at fremtidige økonomiske fordele vil tilflyde virksomheden.
 - o Brugsrettigheder
 - Dagsværdien er opgjort til 200 tkr.
 - Der er 100 % sandsynlighed for, at fremtidige økonomiske fordele vil tilflyde virksomheden.
 - o Hensat forpligtelse vedrørende omstruktureringer i den overtagne virksomhed, 150 tkr., 100 %
 - Dagsværdien er opgjort til 150 tkr.
 - Dagsværdien er opgjort på baggrund af en udarbejdet plan, som foreligger inden virksomhedssammenslutningen, den er kommunikeret ud til de berørte medarbejder og den er godkendt den 31. marts 2014.
 - Der er 100 % sandsynlighed for, at fremtidige økonomiske fordele vil fragå virksomheden.

6.1.2 Årsregnskabsloven

De fem punkter, som blev gennemgået i afsnit 4.1.1 vil blive analyseret nedenfor med udgangspunkt i forudsætningerne i afsnit 6.1.1.

6.1.2.1 Identifikation af overtagende og overtagne virksomhed

I henhold til den udarbejdede overdragelsesaftale, så er det Virksomhed B som juridisk overtager Virksomhed A, hvilket vil sige, at Virksomhed B er den overtagende virksomhed og Virksomhed A er den overtagne virksomhed. Dette virker fornuftigt, da det er Virksomhed B, som er den ”største” set ud fra balancesummen.

6.1.2.2 Fastlæggelse af overtagelsestidspunkt

Parterne i virksomhedssammenslutningen har ønsket at overtagelsen skal ske med tilbagevirkende kraft i henhold til tilladelsen i selskabsloven. Virksomhed Bs bestemmende indflydelse i Virksomhed A indtræder den 28. januar 2014, men de kan indregne Virksomhed As nettoaktiver fra den 1. januar 2014, da overtagelsen er sket med tilbagevirkende kraft.

Fordelen ved dette ser jeg som værende, at omvurderingen af Virksomhed As nettoaktiver kan foretages med udgangspunkt i årsregnskabet for 31. december 2014 og der skal dermed ikke foretages en delopgørelse. Ulempen er dog, at Virksomhed B får mulighed for at indregne et resultat i perioden inden den bestemmende indflydelse indtræffer, og den overtagende virksomhed har dermed ikke haft en indvirkning på det opnåede resultat.

6.1.2.3 Opgørelse af kostpris

Da årsregnskabsloven tillader, at omkostninger afholdt i direkte tilknytning til virksomhedssammenslutningen medtages, så kan transaktionsomkostningerne tillægges kontantsummen. Den samlede kostpris, med udgangspunkt i forudsætningerne i afsnit 6.1.1 bliver dermed følgende:

Kontantsum	14.500 tkr.
Revisorhonorar	100 tkr.
Advokathonorar	50 tkr.
Samlet kostpris	14.650 tkr.

Tabel 5 - Opgørelse af kostpris (ÅRL)

Kilde: Egen tilvirkning

Earn-out aftalen skal reguleres i den efterfølgende balance pr. 31. december 2014 såfremt der skabes et positivt resultat før skat. Dette vil blive behandlet i afsnit 6.1.4, hvor indvirkningen på det retvisende billede efter henholdsvis årsregnskabsloven og IFRS vil blive gennemgået. Kontantsummen berigtiges ved at optage et nyt banklån i Virksomhed B.

6.1.2.4 Opgørelse af identificerbare aktiver og forpligtelser

Som gennemgået i afsnit 6.1.1, så er der identificeret to aktiver og én forpligtelse som pr. 31. december 2014 ikke er indregnet i balancen for Virksomhed A.

Ordrebeholdningen kan i henhold til årsregnskabsloven ikke indregnes i overtagelsesbalancen selvom værdien er opgjort pålideligt, men da der kun er 40 % sandsynlighed for, at der vil tilflyde fremtidige økonomiske fordele fra aktivet, så opfylder aktivet ikke alle kriterierne i årsregnskabslovens § 33, stk. 1 og derved kan aktivet ikke medtages med en værdi.

De identificerede brugsrettigheder derimod opfylder kravene for indregning i overtagelsesbalancen, da værdien er opgjort pålideligt, og der er 100 % sandsynlighed for, at der vil tilflyde økonomiske fordele til virksomheden fra aktivet. Brugsrettighederne skal dermed indregnes med 200 tkr., i overtagelsesbalancen.

Den opgjorte hensættelse til omstruktureringen i Virksomhed A opfylder kriterierne for indregning af denne type hensatte forpligtelser i henhold til årsregnskabsloven § 122, stk. 1, og dermed skal værdien på 150 tkr., medtages i overtagelsesbalancen.

6.1.2.4.1 Omvurdering af balance for Virksomhed A

Før der kan opgøres en goodwill eller en bad will ved udarbejdelsen af overtagelsesbalance, så skal balancen for Virksomhed A (bilag 1) gennemgås i forbindelse med omvurdering af balanceposterne til dagsværdi. Ved gennemgang er der konstateret følgende positive og negative reguleringer til de anførte værdier:

	Bogført værdi (tkr.)	Dags- værdi (tkr.)	Regu- lering
Bygninger	12.347	13.500	+1.153
Produktionsanlæg og maskiner	1.856	2.500	+644
Andre anlæg, driftsmaterialer og inventar	301	0	-301
Varelager	8.911	7.500	-1.411

Tabel 6 - Omvurdering til dagsværdi (ÅRL)

Kilde: Egen tilvirkning

Ved omvurderingen er der indhentet en vurdering af bygningens værdi fra en uvildig mægler. Mægleren har vurderet, at bygningen kan handles til 13.500 tkr., hvilket betyder at den bogførte værdi af bygningen skal reguleres med 1.153 tkr. Virksomhed As ledelse har indhentet priser på lignende produktionsanlæg, som dem der er medtaget i balancen, hvor det er konstateret, at produktionsanlægget er afskrevet med 644 tkr., for meget. I forbindelse med gennemgangen af varelageret er det konstateret at en del af lageret er kasseret som følge af en produktionsfejl, hvorved lageret er nedskrevet med 1.414 tkr.

Dagsværdien på andre anlæg, driftsmaterialer og inventar er sat til 0 kr., da Virksomhed B ikke har til hensigt at anvende dette aktiv i den videre drift og efter årsregnskabsloven, så må sådanne aktiver ikke tillægges en værdi. Jeg har nedenfor i figur 1 indsat den omvurderede balance for Virksomhed A efter årsregnskabsloven, hvoraf det ses, at den bogførte egenkapital stiger fra 10.833 tkr. til 10.968 tkr. som følge af, at reguleringerne til dagsværdi samt indregning af ej tidligere indregnede aktiver føres direkte på egenkapitalen.

Aktiver	Bogførte værdier	Regule- ringer	Dags- værdi
Brugsrettigheder	-	200	200
Bygninger	12.347	1.153	13.500
Produktionsanlæg og maskiner	1.856	644	2.500
Andre anlæg, driftsmaterialer og inventar	301	-301	-
Varelager	8.911	-1.411	7.500
Tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser	15.505	-	15.505
Andre tilgodehavender	1.141	-	1.141
Periodeafgrænsningsposter	163	-	163
Likvider	2.033	-	2.033
Aktiver	42.257	285	42.542
Passiver			
Egenkapital	10.833	135	10.968
Hensat til omstrukturering	-	150	150
Banklån	12.200	-	12.200
Leverandør af varer og tjenesteydelser	10.873	-	10.873
Anden gæld	8.351	-	8.351
Passiver	42.257	285	42.542

Figur 1 - Omvurderet balance for Virksomhed A (ÅRL)

Kilde: Egen tilvirkning

6.1.2.5 Opgørelse af goodwill eller negativ goodwill

Med udgangspunkt i de opgjorte værdier i afsnit 6.1.2.3 og 6.1.2.4 kan der nu foretages en opgørelse af goodwill eller bad will. Det er ikke sikkert, at der i forbindelse med en virksomhedssammenslutning opstår goodwill eftersom der tillades indregning af ej tidligere indregnede immaterielle aktiver, og derved kan merprisen for den overtagne virksomhed blive allokeret fuldt ud på disse aktiver. Købesumsallokeringen kan for dette eksempel foretages således:

Samlet kostpris	14.650 tkr.
Opgørelse af nettoaktiver:	
Aktiver (dagsværdi)	42.542 tkr.
Hensatte forpligtelser (dagsværdi)	-150 tkr.
Gældsforpligtelser	-31.424 tkr.
Nettoaktiver (dagsværdi)	10.968 tkr.
Goodwill	3.682 tkr.

Tabel 7 - Beregning af goodwill (ÅRL)

Kilde: Egen tilvirkning

Som det ses ud tabel 7, så opstår der en goodwill på 3.682 tkr., som skal indregnes i overtagelesbalancen.

6.1.2.6 Overtagelsesbalance

Efter alle ovenstående punkter er gennemført, så kan overtagelsesbalancen udarbejdes, hvoraf den nye samlede balance for Virksomhed A og Virksomhed B fremgår. Jeg har nedenfor indsat overtagelsesbalancen pr. 1. januar 2014 efter årsregnskabsloven.

Aktiver	Virksomhed A	Virksomhed B	Debet	Kredit	Samlet balance pr. 1. januar 2014
Brugsrettigheder	-	-	200		200
Goodwill	-	-	3.682		3.682
Bygninger	12.347	27.974	1.153		41.474
Produktionsanlæg og maskiner	1.856	12.329	644		14.829
Andre anlæg, driftsmaterialer og inventar	301	-		301	-
Varelager	8.911	53.831		1.411	61.331
Tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser	15.505	27.665			43.170
Andre tilgodehavender	1.141	7.629			8.770
Periodeafgrænsningsposter	163	331			494
Likvider	2.033	13			2.046
	42.257	129.772	5.679	1.712	175.996
Passiver					
Egenkapital	10.833	26.439	10.833		26.439
Hensat til omstrukturering	-	-		150	150
Hensat til transaktionsomkostninger	-	-		150	150
Prioritetsgæld	-	3.518			3.518
Banklån	12.200	26.542		14.500	53.242
Gæld til pengeinstitut	-	42.154			42.154
Leverandør af varer og tjenesteydelser	10.873	15.383			26.256
Anden gæld	8.351	14.124			22.475
Periodeafgrænsningsposter	-	1.612			1.612
	42.257	129.772	10.833	14.800	175.996

Figur 2 - Overtagelsesbalance efter årsregnskabsloven i hovedtræk

Kilde: Egen tilvirkning

Som det fremgår af ovenstående overtagelsesbalance pr. 1. januar 2014, så får den nye Virksomhed B efter virksomhedssammenslutningen en balancesum på 175.996 tkr., hvilket er en forøgelse på 46.224 tkr., i forhold til før virksomhedssammenslutningen. Egenkapitalen fra Virksomhed A er blevet nulstillet, og dermed er den fremtidige egenkapital lig med den fra Virksomhed B. Købesummen blev aftalt til en kontantsum på 14.500 tkr., som er blevet ført som et yderligere banklån, og de forventede transaktionsomkostninger er indregnet som en hensat forpligtelse.

6.1.3 IFRS

De fem punkter, som blev gennemgået i afsnit 4.1.2 vil blive analyseret nedenfor med udgangspunkt i forudsætningerne i afsnit 6.1.1.

6.1.3.1 Identifikation af overtagende og overtagne virksomhed

I lighed med afsnit 6.1.2.1, så er Virksomhed B fortsat den overtagende virksomhed. I tilfælde af, at Virksomhed A var den juridisk overtagende virksomhed, så kunne parterne efter IFRS 3 vælge, at Virksomhed B var den overtagende virksomhed efter reglerne om omvendte overtager, hvor den største virksomhed vil blive den overtagende virksomhed på trods af, at den mindste virksomhed er den juridiske overtagende virksomhed.

6.1.3.2 Fastsættelse af overtagelsestidspunkt

Virksomhed A og Virksomhed B har en begrænset mulighed for, at sammenslutningen skal ske med tilbagevirkende kraft. Dette skyldes, at efter IFRS, så skal resultatet i Virksomhed A for perioden imellem sidste årsafslutningsdato (31. december 2013) og den dato hvor den bestemmende indflydelse indtræder (28. januar 2014) reguleres i den aftale købesum. I dette eksempel er der ingen regulering af købesum som følge af den mellemliggende periode.

6.1.3.3 Opgørelse af kostprisen

I afsnit 4.1.2.1.2 så beskrev jeg, at transaktionsomkostninger i henhold til IFRS 3 i nogle tilfælde kan tillægges kostprisen og i andre tilfælde skal de medtages i resultatopgørelsen. Sønningen imellem kostprisen og resultatopgørelsen foretages med udgangspunkt i de tre spørgsmål, som også er gennemgået i afsnit 4.1.2.1.2.

Jeg vurderer, at transaktionsomkostningerne kommer den overtagne virksomhed til gode, da denne virksomhed ikke skal afholde udgifterne. Dernæst vurderer jeg, at det er den overtagende virksomhed som har påført transaktionsomkostningerne, da denne virksomhed ønsker at foretage en virksomhedssammenslutning. Til sidst vurderer jeg, at transaktionsomkostningerne påføres under forhandlingerne om virksomhedssammenslutningen. Med udgangspunkt i ovenstående, så kan transaktionsomkostninger ikke tillægges kontantsummen i forbindelse med opgørelsen af kostprisen. Dette betyder, at de 150 tkr. til revisor- og advokathonorar skal indregnes i resultatopgørelsen i stedet for at blive en del af kostprisen. Kostprisen for Virksomhed A bliver dermed:

Kontantsum	14.500 tkr.
Samlet kostpris	14.500 tkr.

Tabel 8 - Opgørelse af kostpris (IFRS)

Kilde: Egen tilvirkning

Den aftalte earn-out på 5 % af det efterfølgende positive resultat skal ikke reguleres i den efterfølgende balance, da IFRS ikke tillader denne regulering. Earn-out aftalen skal derimod indregnes i resultatopgørelsen, såfremt den bliver aktuel.

6.1.3.4 Identifikation og omvurdering af alle identificerbare, overtagne aktiver og forpligtelser på overtagelsesdagen

De identificerede aktiver og forpligtelser i afsnit 6.1.1, som pr. 31. december 2013 ikke er indregnet i Virksomhed A, er behandlet nedenfor.

Brugsrettighederne opfylder definitionen på et aktiv efter IASC's begrebsramme som gennemgået i afsnit 3.2.1, og dermed kan aktivet indregnes i overtagelsesbalancen. Værdien af brugsrettighederne er opgjort til 200 tkr. og da der er 100 % sandsynlighed for, at økonomiske fordele vil tilflyde virksomheden, så skal aktivet indregnes til 200 tkr. i overtagelsesbalancen.

Ordrebeholdningen opfylder også definitionen på et aktiv, og dermed kan aktivet indregnes i overtagelsesbalancen. Værdien af ordrebeholdningen er opgjort til 650 tkr. og da der er 40 % sandsynlighed for, at økonomiske fordele vil tilflyde virksomheden, så skal værdien reduceres med 60 %, så værdien afspejler sandsynligheden for økonomiske fordele. Det vil sige, at ordrebeholdningen skal indregnes med 260 tkr. i overtagelsesbalancen.

Virksomhed B har ikke mulighed for, at indregne forpligtelsen vedrørende omstruktureringer i den overtagne virksomhed, da IFRS 3 ikke tillader dette. Virksomhed B skal dermed medtage omkostningerne vedrørende omstruktureringen i resultatopgørelsen.

6.1.3.4.1 Omvurdering af balance for Virksomhed A

Jeg har ved omvurderingen af balancen for Virksomhed A efter IFRS taget udgangspunkt i de samme aktiver og reguleringer, som blev anvendt ved omvurderingen efter årsregnskabsloven i afsnit 6.1.2.4.1. Den eneste forskel er dog, at efter IFRS så skal aktiver, som ikke ønskes anvendt af Virksomhed B, fortsat tillægges en dagsværdi, hvilket omfatter andre anlæg, driftsmaterialer og inventar. Dette fremgår af tabel 9 nedenfor:

	Bogført værdi (tkr.)	Dags- værdi (tkr.)	Regu- lering
Bygninger	12.347	13.500	+1.153
Produktionsanlæg og maskiner	1.856	2.500	+644
Andre anlæg, driftsmaterialer og inventar	301	301	0
Varelager	8.911	7.500	-1.411

Tabel 9 - Omvurdering til dagsværdi (IFRS)

Kilde: Egen tilvirkning

Jeg har nedenfor i figur 3 indsat den omvurderede balance for Virksomhed A efter IFRS, hvoraf det ses, at den bogførte egenkapital stiger fra 10.833 tkr. til 11.679 tkr. som følge af, at reguleringerne til dagsværdi samt indregning af ej tidligere indregnede aktiver føres direkte på egenkapitalen.

Aktiver	Bogførte værdier	Regule- ringer	Dags- værdi
Ordrebeholdning	-	260	260
Brugsrettigheder	-	200	200
Bygninger	12.347	1.153	13.500
Produktionsanlæg og maskiner	1.856	644	2.500
Andre anlæg, driftsmaterialer og inventar	301	-	301
Varelager	8.911	-1.411	7.500
Tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser	15.505	-	15.505
Andre tilgodehavender	1.141	-	1.141
Periodeafgrænsningsposter	163	-	163
Likvider	2.033	-	2.033
Aktiver	42.257	846	43.103
Passiver			
Egenkapital	10.833	846	11.679
Banklån	12.200	-	12.200
Leverandør af varer og tjenesteydelser	10.873	-	10.873
Anden gæld	8.351	-	8.351
Passiver	42.257	846	43.103

Figur 3 - Omvurderet balance for Virksomhed A (IFRS)

Kilde: Egen tilvirkning

6.1.3.5 Opgørelse af forskelsværdi

Da der i Virksomhed A ikke er nogle minoritetsinteresser, og Virksomhed B overtager hele Virksomhed A, så kan der ikke vælges imellem metoderne; fuld goodwill og købt goodwill. Som følge af dette sker opgørelsen af forskelsværdien imellem det modtagne vederlag og dagsværdien af nettoaktiverne i Virksomhed A efter nedenstående opgørelse:

Samlet kostpris	14.500 tkr.
Opgørelse af nettoaktiver:	
Aktiver (dagsværdi)	43.103 tkr.
Gældsforpligtelser	-31.424 tkr.
Nettoaktiver (dagsværdi)	11.679 tkr.
Goodwill	2.821 tkr.

Tabel 10 - Beregning af goodwill (IFRS)

Kilde: Egen tilvirkning

Med udgangspunkt i ovenstående så opstår der en goodwill på 2.821 tkr., som følge af forskellen imellem vederlaget og nettoaktiverne opgjort til dagsværdi.

6.1.3.6 Overtagelsesbalance

Overtagelsesbalancen efter IFRS kan med udgangspunkt i ovenstående behandlede afsnit udarbejdes, hvoraf den nye samlede balance for Virksomhed A og Virksomhed B fremgår. I lighed med afsnit 6.1.2.6, så har jeg nedenfor indsat overtagelsesbalancen pr. 1. januar 2014 efter IFRS.

Aktiver	Virksomhed A	Virksomhed B	Debet	Kredit	Samlet balance pr. 1. januar 2014
Ordrebeholdning	-	-	260		260
Brugsrettigheder	-	-	200		200
Goodwill	-	-	2.821		2.821
Bygninger	12.347	27.974	1.153		41.474
Produktionsanlæg og maskiner	1.856	12.329	644		14.829
Andre anlæg, driftsmaterialer og inventar	301	-			301
Varelager	8.911	53.831		1.411	61.331
Tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser	15.505	27.665			43.170
Andre tilgodehavender	1.141	7.629			8.770
Periodeafgrænsningsposter	163	331			494
Likvider	2.033	13	-	-	2.046
	42.257	129.772	5.078	1.411	175.696
Passiver					
Egenkapital	10.833	26.439	10.833		26.439
Prioritetsgæld	-	3.518			3.518
Banklån	12.200	26.542		14.500	53.242
Gæld til pengeinstitut	-	42.154			42.154
Leverandør af varer og tjenesteydelser	10.873	15.383			26.256
Anden gæld	8.351	14.124			22.475
Periodeafgrænsningsposter	-	1.612			1.612
	42.257	129.772	10.833	14.500	175.696

Figur 4 - Overtagelsesbalancen efter IFRS i hovedtræk

Kilde: Egen tilvirkning

Det ses ud fra ovenstående overtagelsesbalance, at efter IFRS, så bliver balancesummen på 175.696 tkr. i Virksomhed B pr. 1. januar 2014, hvilket svarer til en forøgelse på 45.924 tkr. I

lighed med overtagelsesbalancen efter årsregnskabsloven, så er egenkapitalen for Virksomhed A nulstillet, og egenkapitalen fremadrettet er dermed lig med den i Virksomhed B.

6.1.4 Indvirkning på det retvisende billede

Jeg vil i dette afsnit sammenholde overtagelsesforløbene, som er gennemgået i afsnit 6.1.2 og 6.1.3 med det formål at analysere på, hvordan de hver især påvirker det retvisende billede.

6.1.4.1 Fastlæggelse af den overtagende og overtagne virksomhed

Jeg synes, at det retvisende billede påvirkes fra første punkt i overtagelsesforløbet, da IFRS tillader omvendte overtagelser, hvorimod den overtagende virksomhed efter årsregnskabsloven altid er den juridisk overtagende part. Denne forskellige behandling af henholdsvis den overtagende og overtagne virksomhed har betydning for, hvilken virksomheds aktiver og forpligtelser, som skal omvurderes til dagsværdi. Jeg formoder dog at det i praksis sjældent sker, at den mindste virksomhed er den juridisk overtagende part, og den største virksomhed dermed skal foretage en omvurdering af alle aktiver og forpligtelser, men der er mulighed for det, da årsregnskabsloven foreskriver dette. Jeg ser samtidig en ulempe i, at parterne i en virksomhedssammenslutning efter IFRS kan vælge at lade en virksomhed, hvor dagsværdierne på de bogførte aktiver er lavere end den bogførte værdi herpå, være den overtagende part, og derved undgå at nedskrive på disse værdier.

Samlet set synes jeg det er svært at sige, hvorvidt reglerne efter årsregnskabsloven eller IFRS giver det mest retvisende billede af virksomhedssammenslutningen, i forbindelse med identificering af henholdsvis den overtagende og den overtagne virksomhed. Jeg synes ikke, at reglerne i årsregnskabsloven ser bort fra de egenskaber, som jeg udvalgte i afsnit 3.1.2. Derimod er der efter IFRS risiko for, at der medtages oplysninger, som ikke er pålidelige i form af aktiver som burde være nedskrevet, og dermed ikke giver et troværdigt billede af virksomhedens økonomiske forhold, hvilket også påvirker relevansen af de oplysninger, som er medtaget. Med udgangspunkt i ovenstående analyse af påvirkningen på de kvalitative egenskaber synes jeg, at årsregnskabsloven giver det mest retvisende billede.

6.1.4.2 Overtagelsestidspunktet

De forskellige regler efter årsregnskabsloven og IFRS vedrørende virksomhedssammenslutninger med tilbagevirkende kraft har også en indflydelse på det retvisende billede. Dette mener jeg, da årsregnskabsloven tillader indregning af den overtagne virksomheds nettoaktiver på et tidspunkt som ligger forud for indtrædelsen af den bestemmende indflydelse, hvilket ikke er gældende efter IFRS. Efter IFRS skal købesummen dog reguleres for resultatet i den mellemliggende periode hvis sammenslutningen sker med tilbagevirkende kraft. Det retvisende billede påvirkes, da opgørelsen af goodwill ændres som følge af en ændring i kostprisen efter IFRS og en mulighed for at indregne de overtagne nettoaktiver på et tidligere tidspunkt efter årsregnskabsloven. Disse ændringer kan medføre at den opgjorte goodwill kan blive for høj eller for lav.

Med udgangspunkt i ovenstående, sammenholdt med vurderingen af indvirkningen på de kvalitative egenskaber efter årsregnskabsloven og IFRS og dermed det retvisende billede, så synes jeg ikke, man kan vælge en af metoderne fremfor den anden. Dette begrundes jeg med at begge metoder kan give et forkert billede af den opgjorte goodwill, da der efter selskabsloven gives tilladelse til, at der kan ske virksomhedssammenslutninger med tilbagevirkende kraft, hvor metoderne på hver sin måde ændrer på beregningen af goodwill.

6.1.4.3 Opgørelse af kostpris

Den opgjorte kostpris i mit eksempel i de to foregående afsnit er efter årsregnskabsloven 14.650 tkr. og efter IFRS 14.500 tkr. Dette skyldes, at der er transaktionsomkostninger for 150 tkr., som er medtaget i kostprisen efter reglerne i årsregnskabsloven.

Den opgjorte kostpris efter henholdsvis årsregnskabsloven og IFRS kan jf. ovenstående være vidt forskellige eftersom transaktionsomkostningerne kan være betydeligt større end de 150 tkr., i mit eksempel. Denne forskellige behandling af kostprisen har også en indflydelse på den opgjorte goodwill, da en højere kostpris forhøjer den indregnede goodwill. Eftersom goodwill repræsenterer den merværdi, som den overtagende virksomhed giver for den overtagne virksomheds nettoaktiver, så synes jeg, at det giver et forkert billede af den opgjorte goodwill at der efter årsregnskabsloven, indregnes transaktionsomkostninger, da værdien af den opgjorte goodwill dermed blot repræsenterer en større gruppe uidentificerbare aktiver og

forpligtelser end efter IFRS. Den overtagende virksomhed får samtidig lov til efter årsregnskabsloven, at udgiftsføre transaktionsomkostningerne løbende, og da disse indgår i den efterfølgende værdiregulering, hvor goodwill afskrives over en årrække, sker der en løbende resultatføring af disse omkostninger. Som følge af dette kan en regnskabsbruger skabe sig et forkert overblik over de ikke identificerede aktiver og forpligtelser, når den opgjorte goodwill består af transaktionsomkostningerne, som ikke har en indflydelse på den fremtidige indtjening. Efter IFRS er der også mulighed for, i et mere begrænset omfang, at medtage transaktionsomkostningerne, da regnskabsaflæggeren først skal vurdere, hvordan omkostninger skal behandles som gennemgået i afsnit 4.1.2.1.2. Disse tre spørgsmål sørger for, at den opgjorte goodwill ikke forhøjes med omkostninger, som reelt ikke vedrører sammenslutningen.

Earn-out aftalen imellem Virksomhed A og Virksomhed B behandles ligeledes forskelligt efter årsregnskabsloven og IFRS, hvor resultatet i fremtidige regnskabsår vil blive påvirket af en eventuelt opfyldt earn-out aftale, hvis reglerne efter IFRS anvendes, hvorimod den opgjorte goodwill vil blive reguleret efter reglerne i årsregnskabsloven, hvis aftalen opfyldes. Jeg ser reglerne efter årsregnskabsloven som uhensigtsmæssige, da en virksomhed først værdiansættes ud fra balanceposterne, og derefter de fremtidige betalingsstrømme som disse balanceposter kan fremskaffe, hvilket betyder at konstante ændringer i en virksomheds goodwill ændrer på regnskabsbrugerens vurdering af virksomheden.

Med udgangspunkt i foregående analyse af opgørelsen af kostprisen, så synes jeg, der er en del påvirkninger på de kvalitative egenskaber efter årsregnskabsloven og IFRS. Muligheden for at indregne transaktionsomkostninger i kostprisen efter årsregnskabsloven påvirker klarheden af regnskabet, da den opgjorte goodwill bliver større, og derved dækker over en større gruppe ej identificerede aktiver og forpligtelser. Samtidig synes jeg ikke, at substansen af regnskabet bibeholdes, da det reelle indhold af regnskabet ikke vises korrekt. Reglerne efter IFRS giver mulighed for både, at indregne transaktionsomkostninger og undlade dem, og derved synes jeg ikke, at relevansen og pålideligheden af oplysningerne i regnskabet påvirkes i samme stil, da regnskabsaflæggeren skal gennemgå tre spørgsmål for at finde ud af, hvordan transaktionsomkostningerne skal behandles, og derved tages der stilling til omfanget og indvirkningen på transaktionsomkostninger. Samlet set vurderer jeg, at reglerne efter IFRS giver det mest retvisende billede, da kostprisen efter denne metode holdes mere neutrale overfor

transaktionsomkostningerne og earn-out aftalerne, og derved medvirker opgørelsen af kostprisen til, at den opgjorte goodwill fremstår som den merværdi den overtagende virksomhed reelt har givet for den overtagne virksomhed.

6.1.4.4 Identifikation af overtagne aktiver og forpligtelser

Eksemplerne i afsnit 6.1.2.4 og 6.1.3.4 viser at der efter årsregnskabsloven og IFRS fremkommer to forskellige værdier for nettoaktiverne. Efter årsregnskabsloven er der i Virksomhed A identificeret nettoaktiver på 10.968 tkr. og efter IFRS er der identificeret nettoaktiver på 11.679 tkr. Denne difference skyldes de forskellige indregningskriterier for aktiver og forpligtelser.

Virksomhed B fik efter årsregnskabsloven kun lov til, at indregne brugsrettighederne under aktiverne, som også var tilladt at indregne efter IFRS. Forskellen i indregningskriterierne på aktiverne opstår ved ordrebeholdningerne, da der ikke er over 50 % sandsynlighed for, at Virksomhed B vil opnå fremtidige økonomiske fordele, hvilket er en forudsætning for at aktiver kan medtages efter årsregnskabsloven. Vedrørende forpligtelserne, så tillades der efter IFRS ikke indregning af de hensatte forpligtelser til omstruktureringen i den overtagne virksomhed, hvilket efter årsregnskabsloven er tilladt. I forbindelse med indregningen af forpligtelser, så gælder indregningskriteriet også her som nævnt ovenfor også her. Årsregnskabsloven tillader samtidig ikke, at der indregnes aktiver og forpligtelser, som den fortsættende virksomhed ikke ønsker at anvende i den videre drift, hvilket er modsat efter IFRS, hvor alle aktiver og forpligtelser skal tillægges en værdi, og så må der efterfølgende foretages nedskrivninger herpå, hvis den fortsættende virksomhed ikke ønsker at anvende dem. Dette synes jeg giver et forkert billede af de overtagne aktiver og forpligtelser, da regnskabsbrugeren i første regnskabsår med virksomhedssammenslutningen kan lave en værdiansættelse af virksomheden på baggrund af de indregnede aktiver og forpligtelser og året efter nedskrives en stort del af disse regnskabsposter til 0 kr., da den overtagende virksomhed ikke ønsker at anvende dem i den videre drift.

Det er primært de immaterielle anlægsaktiver, der påvirker opgørelsen af nettoaktiverne, da årsregnskabsloven og IFRS har forskellige kriterier for indregning af disse aktiver, samt at disse aktiver ikke tillades indregnet i årsregnskabet for den overtagne virksomhed inden virk-

somhedssammenslutningen, da internt oparbejdet immaterielle aktiver ikke opfylder indregningskriterierne for aktiver. Årsregnskabsloven har forholdsvis strikse krav for indregning af aktiver jf. ovenfor, da værdien skal være opgjort pålideligt og der skal være over 50 % sandsynlighed for, at økonomiske fordele vil tilflyde virksomheden. Som følge af disse krav, så er der færre aktiver, som årsregnskabsloven tillader indregnet i forbindelse med en virksomhedssammenslutning end ved IFRS. Dette skyldes, da IFRS derimod tillader indregning af aktiver med en lavere sandsynlighed blot dagsværdien reduceres, så den svarer til den forholdsmæssige andel af dagsværdien som kan henføres til sandsynligheden for økonomiske fordele. Disse forskelle gør, at der er mulighed for at identificere flere immaterielle anlægsaktiver efter IFRS og derved reduceres den identificerede goodwill, da merværdien allokeres ud på flere identificerede aktiver. IFRS 3 hjælper samtidig regnskabsaflæggeren i forbindelse med opgørelsen af de immaterielle aktiver, da standarden oplister, hvilke aktiver som kan indregnes i forbindelse med en virksomhedssammenslutning¹¹⁵. Dette kan dog både være en fordel og en ulempe, da det hjælper regnskabsaflæggeren, men det kan samtidig påvirke regnskabsaflæggeren til lettere at identificere immaterielle aktiver i den overtagne virksomhed, da de kan følge listen. Dette kan medføre, at overtagelsesbalancen bliver meget specificeret, og derved risiko for, at der indregnes immaterielle aktiver, som reelt ikke burde have en dagsværdi.

I tilknytning til ovenstående afsnit vedrørende indregningskriterier, så skal værdien være opgjort pålideligt, hvilket kan gøres ved anvendelse af metoderne gennemgået i 4.1.1.1.4, hvorved menes; indkomstmetoden, markedsmetoden eller omkostningsmetoden. Jeg vurderer, at i de fleste tilfælde, så anvendes indkomstmetoden, men på de aktiver, hvor der eksisterer et aktivt marked, så er markedsmetoden at foretrække. Indkomstmetoden er en forholdsvis overskuelig metode at anvende, da de fremtidige cash flows fra aktivet skal tilbagediskonteres til nutidsværdien, hvilket vil sige værdien på overtagelsestidspunktet. Det skal dog bemærkes, at ved anvendelse af indkomstmetoden, så bruges ledelsens egne forventninger til de fremtidige cash flows, og derved er opgørelsen genstand for fejlvurderingen eller bevidste besvigelser i håb om, at opskrive dagsværdien på det enkelte aktiv. Jeg vurderer derved, at eftersom IFRS giver tilladelse til indregning af betydeligt flere immaterielle anlægsaktiver, og at der sjældent eksisterer et aktivt marked for disse, hvorved indkomstmetoden derfor anvendes, så giver IFRS en del muligheder for fejlvurderinger af aktiverne. Denne metode for opgørelse af en

¹¹⁵ PWC, *Regnskabshåndbogen 2015*, s. 428

pålidelig værdi er også gældende efter årsregnskabsloven og derved er der også her risiko for forkerte opgørelser. Der er også forskel på, hvorvidt der tillades indregning af hensatte forpligtelser efter årsregnskabsloven og IFRS. Dette ses på omstrukturingshenlæggelserne i eksemplet, hvor disse skal indregnes efter årsregnskabsloven, men efter IFRS skal de resultatføres.

Reglerne for identificering af aktiver og forpligtelser efter årsregnskabsloven tilgodeser den kvalitative egenskab klarhed, da årsregnskabsloven giver et mere enkelt billede af sammenslutningen eftersom der ikke tillades indregning af aktiver og forpligtelser med en sandsynlighed for at fremtidige økonomiske fordele enten vil tilflyde eller fragå virksomheden på under 50 %. Derved sikres det, at årsregnskabet udarbejdes på en klar og overskuelig måde. Det skal dog bemærkes, at som følge af, at der ikke tillades indregning ved en sandsynlighed på under 50 %, så stiger den opgjorte værdi af goodwill ligeledes, hvilket modsvarer den positive indvirkning på klarheden, da der i stedet blot fremstår en større gruppe af ej indregnet aktiver og forpligtelser i form af goodwill. Grænsen for indregning af aktiver og forpligtelser på mere end 50 % sandsynlighed synes jeg tilgodeser substansen af oplysningerne i årsregnskabet, da det er bedre ikke at indregne aktiverne, hvis der er stor usikkerhed for, at der opnås en reel økonomisk fordel ved dem. Derved sikres det, at årsregnskabet kun viser virksomhedens reelle forhold. Substansen tilgodeses også ved, at årsregnskabsloven ikke tillader, at der indregnes aktiver og forpligtelser, som den overtagende virksomhed ikke ønsker at anvende i perioden efter sammenslutningen, og derved medtages der ikke værdier, som reelt ikke har en værdi for virksomheden. Jeg synes ikke, at identificeringen af aktiver og forpligtelser har en indvirkning på de øvrige tre kvalitative egenskaber, som jeg fokuserer på, da disse vedrører den efterfølgende behandling af de identificerede aktiver og forpligtelser.

Reglerne efter IFRS derimod giver en mere detaljeret balance, og derved reduceres værdien af den opgjorte goodwill, som derved dækker over en mindre gruppe af ej indregnede aktiver og forpligtelser. Jeg synes dog den mere detaljerede balancen kan have en negativ indvirkning på relevansen af de oplysninger, som er medtaget i årsregnskabet, da aktiver med en sandsynlighed for fremtidige økonomiske fordele på under 50 %, på trods af, at dagsværdien reduceres forholdsmæssigt, så den kun svarer til den fastsatte procentdel, ikke i alle tilfælde vil give værdi for regnskabsbrugeren. Relevansen påvirkes også negativt af det forhold, at alle over-

tagne aktiver og forpligtelser skal medtages til en dagsværdi på trods af, at den overtagende virksomhed ikke ønsker at anvende dem i den fremtidige drift, da disse værdier ikke er relevante for regnskabsbrugers vurdering af virksomheden. Pålideligheden af oplysninger bliver ligeledes ikke tilgodeset, da jeg ikke synes, at der gives en troværdig og korrekt ansættelse af værdierne i årsregnskabet på baggrund af ovenstående holdninger.

Dette område er det mest omfattende i overtagelsesforløbet, og det er også i dette afsnit, at der kan opstå flest ændringer til den indregnede goodwill som følge af de forskellige indregningskriterier og dermed også flest påvirkninger på det retvisende billede. Med udgangspunkt i ovenstående synes jeg samlet set, at årsregnskabsloven giver det mest retvisende billede vedrørende identificeringen af ej tidligere indregnede aktiver og forpligtelser, da regnskabsbrugeren får en mere overordnet opgørelse af balancen og foretager derved ikke en vurdering af virksomheden på baggrund af aktiver og forpligtelser, som reelt ikke har en værdi for den fortsættende virksomhed.

6.1.4.5 Opgørelse af goodwill

Den opgjorte goodwill i eksemplet efter årsregnskabsloven er 861 tkr. højere end den der er opgjort i eksemplet efter IFRS, hvilket betyder at den efter årsregnskabsloven er 3.682 tkr. og efter IFRS 2.821 tkr. Denne forskel har stor indflydelse på det retvisende billede specielt med henblik på den efterfølgende behandling af den opgjorte goodwill, som gennemgås i afsnit 6.2. Jeg vurderer ikke, at der kan fastsættes en metode i dette afsnit, som giver det mest retvisende billede, da det retvisende billede beror på vurderingen i de tidligere afsnit. På baggrund af disse vurderinger, primært i det forrige afsnit 6.1.4.4, så synes jeg den opgjorte goodwill efter årsregnskabsloven giver det mest retvisende billede.

6.1.4.6 Oplysninger om virksomhedssammenslutningen

Som afrunding på afsnit 6.1, synes jeg det er nærliggende at gennemgå, hvilken af standarderne, som informerer bedst omkring overtagelsesforløbet. I årsregnskabsloven er der ikke specifikke krav til, hvilke oplysninger som skal fremgå af regnskabet i forbindelse med virksomhedssammenslutningen. Derfor synes jeg, at der må tages udgangspunkt i årsregnskabsloven §§ 53 og 55 omkring anvendt regnskabspraksis, da loven i § 53 foreskriver, at virksomheden skal redegøre for, hvilke indregningsmetoder og målegrundlag, som er anvendt på posterne i

balancen kombineret med § 55 som omhandler oplysninger omkring manglende sammenlignelighed grundet ændringer i virksomhedens aktiviteter. Årsregnskabet skal ligeledes i henhold til årsregnskabslovens § 99 indeholde oplysninger i ledelsesberetningen som følge af ændringer i virksomhedens aktiviteter. De omtalte paragrafer er de eneste i årsregnskabsloven, som giver en antydning af oplysninger vedrørende virksomhedssammenslutninger, hvilket jeg synes er relativt lidt, eftersom der er tale om en betydelig ændring i virksomhederne.

Efter IFRS 3 så skal der gives betydeligt flere oplysninger omkring virksomhedssammenslutningen. Disse oplysninger er blandt andet de nedenstående:

- Identifikation og beskrivelse af de sammensluttede virksomheder.
- Overtagelsesdatoen.
- Formålet ved virksomhedssammenslutningen.

Ud over ovenstående, så oplister IFRS 3.B64 mange oplysningerne, som skal medtages i årsregnskabet som følge af virksomhedssammenslutningen, jeg har dog valgt ikke at medtage alle oplysningerne i afsnittet.¹¹⁶

Med udgangspunkt i ovenstående, så synes jeg, at IFRS 3 giver et bedre informationsniveau om virksomhedssammenslutningen til regnskabsbrugeren, hvorimod årsregnskabsloven ikke specifikt definerer, hvilke oplysninger der som minimum skal medtages i årsregnskabet. Dette øgede informationsniveau stemmer godt overens med, at der ved identifikationen af aktiver og forpligtelser også blev identificeret flere poster end ved årsregnskabsloven, og dermed virker det fornuftigt, at der skal gives yderligere oplysninger i årsregnskabet efter IFRS. Dette øgede informationsniveau efter IFRS sikrer samtidig, at den kvalitative egenskab relevans opfyldes, da regnskabsbrugeren får stillet de nødvendige oplysninger til rådighed for at foretage økonomiske beslutninger.

6.1.4.7 Reguleringer til overtagelsesbalancen

Årsregnskabsloven giver mulighed for, at der sker reguleringer af overtagelsesbalancen indtil udløbet af det efterfølgende regnskabsår fra overtagelsestidspunktet, hvorimod IFRS kun tillader en reguleringsperiode på 12 måneder fra overtagelsestidspunktet. Da der i et overtagelsesforløb skal foretages mange vurderinger og handlinger, som det også fremgår i en simplifi-

¹¹⁶ Fedders, Jan m.fl., *Årsrapport efter IFRS*, 4. udgave 2012, Karnov Group A/S, s. 202

ceret udgave ovenfor, så synes jeg det er mest korrekt, at der gives en reguleringsperiode efter årsregnskabslovens princip. Dette begrundes dels med, at de fastsatte dagsværdier, som gennemgået i ovenstående afsnit, er de fremtidige kostpriser for den fortsættende virksomhed, og dermed foretages den efterfølgende behandling af ikke blot goodwill, men også de øvrige aktiver på disse værdier, dels at der kan opstå ny viden omkring de overtagne aktiver og forpligtelser efter 12 måneder fra overtagelsestidspunktet.

Med udgangspunkt i ovenstående synes jeg, at reglerne efter årsregnskabsloven sikre, at den efterfølgende regnskabsmæssige behandling af de overtagne aktiver og forpligtelser giver det mest retvisende billede. Dette begrundes jeg med, at substansen af de medtagne oplysninger sikres ved, at de rigtige værdier vises fremfor at overholde formalia. Samtidig synes jeg, at der opnås en reel kontinuitet ved, at der gives mulighed for at regulere i overtagelsesbalancen, da der ellers skulle foretages ændringer til anvendt regnskabspraksis, og derved vil det ikke være muligt at foretage en korrekt virksomhedsbedømmelse.

6.1.5 Delkonklusion

I afsnit 6.1 har jeg fundet ud af, at standardernes indvirkning på det retvisende billede af årsregnskabet i forbindelse med en virksomhedssammenslutning er forskellig for de enkelte punkter i overtagelsesforløbet. Dette ses ved, at jeg vurderer, at IFRS giver det mest retvisende billede ved opgørelsen af kostprisen samt oplysninger i årsregnskabet som følge af sammenslutningen. Jeg synes derimod, at årsregnskabsloven giver det mest retvisende billede ved identifikation af den overtagende og overtagne virksomhed, identifikation af overtagne aktiver og forpligtelser, og ved opgørelsen af goodwill, på trods af, at jeg vurderer opgørelsen af kostprisen sker mest retvisende efter IFRS samt mulighederne for regulering af overtagelsesbalancen. Med hensyn til overtagelsestidspunktet synes jeg umiddelbart ikke, at den ene standard giver et mere retvisende billede fremfor den anden standard.

Jeg vurderer overordnet med udgangspunkt i de enkelte afsnit ovenfor, at reglerne efter årsregnskabsloven giver det mest retvisende billede af overtagelsesforløbet, da disse regler opfylder de kvalitative egenskaber bedst, med hovedvægt på klarhed og substans. Årsregnskabsloven sikre, at de værdier som skal anvendes ved den efterfølgende regnskabsmæssige behandling på de enkelte regnskabsposter fremstår med de mest korrekte værdier, da der løben-

de fokuseres på at bibeholde substansen af oplysninger. Samtidig sikres der en klarhed omkring oplysningerne, da der kun medtages værdier og regnskabsposter, hvortil der er knyttet en hvis sikkerhed for fremtidige økonomiske fordele, og derved fremstår årsregnskabet fremadrettet på en overskuelig måde.

6.2 Den regnskabsmæssige behandling af goodwill

Jeg vil i dette afsnit opdele den regnskabsmæssige behandling af goodwill i fire dele. Den første del (6.2.1) omfatter en beregning af påvirkningen på virksomhedens resultat og egenkapital samt den opgjorte goodwill ved henholdsvis afskrivning og nedskrivning på denne goodwill. I den anden del (6.2.2) vil jeg vise en allokering af goodwill på de enkelte pengestrømsfrembringende enheder for at vise vigtigheden af korrekt allokeret goodwill ved et identificeret nedskrivningsbehov. I den tredje del (6.2.3) vil jeg gennemgå en nedskrivningstest i hovedpunkter på baggrund af en DCF-model og i den sidste del (6.2.4) vil jeg analysere på de udarbejdede beregninger og den opnåede viden på baggrund af disse for derved at analysere på indvirkningen på det retvisende billede afhængigt af, hvilken standard som anvendes samt hvordan den opgjorte goodwill allokeres og nedskrivningstesten udarbejdes.

Jeg har i afsnit 6.2.1 taget udgangspunkt i den opgjorte værdi for goodwill og egenkapital i afsnit 6.1.2 og 6.1.3. I afsnit 6.2.2 og 6.2.3 har jeg ikke taget udgangspunkt i de opgjorte værdier i kapitel 6, da disse afsnit er udarbejdet for at synliggøre problematikkerne ved den regnskabsmæssige behandling af goodwill.

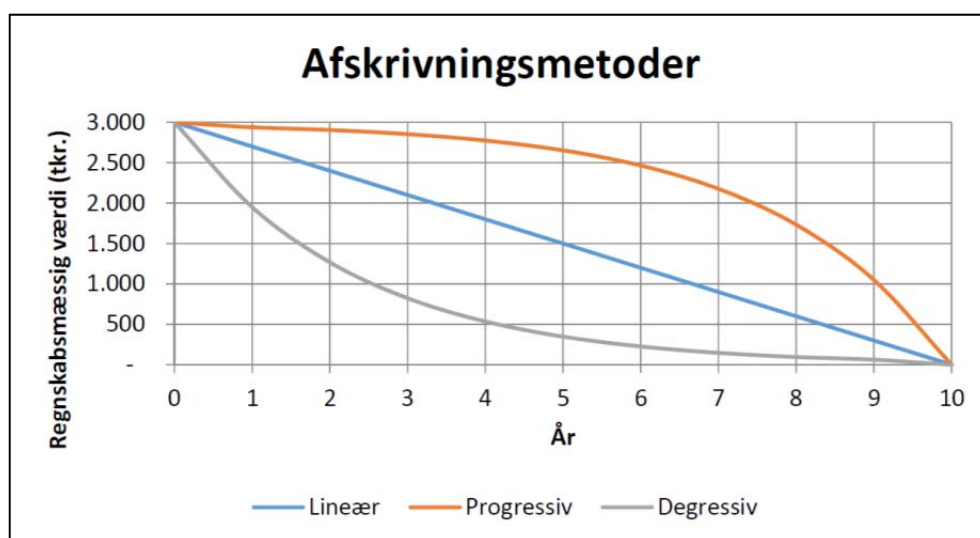
6.2.1 Afskrivninger contra nedskrivninger

I dette afsnit vil jeg udarbejde to beregningseksempler, hvor der i afsnit 6.2.1.1 afskrives på den opgjorte goodwill i afsnit 6.1.2.5 efter årsregnskabslovens regler, hvorimod den opgjorte goodwill i afsnit 6.1.3.5 ikke afskrives i henhold til IFRS 3. Formålet med afsnittet er at foretage en sammenholdelse af indvirkningen på virksomhedens resultat, egenkapital og goodwill afhængigt af, hvilken standard der anvendes. I afsnit 6.2.1.1 og 6.2.1.2 forudsættes resultatet før afskrivninger de næste 10 år at være 1.000 tkr.

6.2.1.1 Afskrivninger

Jeg vil starte med at lave beregningen med udgangspunkt i årsregnskabslovens § 43, hvor den opgjorte goodwill afskrives over 10 år. I regneeksemplet er der ikke taget hensyn til et eventuelt nedskrivningsbehov.

I afsnit 6.1.2.5 blev der opgjort en goodwill på 3.682 tkr., som jf. ovenfor afskrives lineært over 10 år, hvilket vil sige, at resultatet før afskrivninger hvert år reduceres med afrundet 368 tkr. Hvis virksomheden derimod havde valgt at afskrive goodwill progressivt eller degressivt, så ville værdien af goodwill ved en progressiv afskrivning blive reduceret mindst i starten og tiltagende hen over perioden, hvorimod værdien ved en degressiv afskrivning ville blive reduceret mest i starten og aftagende hen over perioden. Uanset hvilken afskrivningsmetode som ledelsen vælger at anvende, så vil værdien af goodwill altid blive 0 kr. når afskrivningsperioden er udløbet. De forskellige afskrivningsmetoder har jeg indsat i nedenstående figur 5.

Figur 5 - Grafisk afbildning af afskrivningsforløb ved forskellige afskrivningsmetoder
Kilde: Egen tilvirkning

Som det ses ud af ovenstående figur, så har de forskellige afskrivningsmetoder en stor indvirkning på virksomhedens resultat samt værdien af goodwill. Dette kræver derfor, at ledelsen skal vælge den afskrivningsmetode, de vurderer, afspejler den opnåede resultatmæssige gevinst hvert år.

Jeg har i figur 6 nedenfor vist, hvordan resultatet efter afskrivninger samt værdien af goodwill og egenkapital udvikler sig i perioden fra 2014 til 2023 efter henholdsvis årsregnskabsloven og IFRS. Det ses, at værdien af goodwill er 0 kr. i år 2023 efter årsregnskabsloven, hvilket be-

tyder at den synergi effekt, som den købte goodwill havde ved sammenslutningen vurderes at være fuldt udnyttet. Værdien af goodwill efter IFRS i år 2023 er derimod fortsat de 2.821 tkr., som blev indregnet ved virksomhedssammenslutningen. Denne forskel i værdien af goodwill har ligeledes en indvirkning på den bogførte værdi af egenkapitalen, hvor det ses, at i år 2023 er der en egenkapital på 32.757 tkr. efter årsregnskabsloven og efter IFRS er egenkapitalen på 36.439 tkr.

Årsregnskabslov	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Resultat før afskrivninger	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Årets afskrivninger	368	368	368	368	368	368	368	368	368	368
Resultat efter afskrivninger	632	632	632	632	632	632	632	632	632	632
Værdi af goodwill	3.314	2.946	2.577	2.209	1.841	1.473	1.105	736	368	-
Egenkapital	27.071	27.703	28.334	28.966	29.598	30.230	30.862	31.493	32.125	32.757
IFRS	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Resultat før afskrivninger	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Årets afskrivninger	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Resultat efter afskrivninger	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Værdi af goodwill	2.821	2.821	2.821	2.821	2.821	2.821	2.821	2.821	2.821	2.821
Egenkapital	27.439	28.439	29.439	30.439	31.439	32.439	33.439	34.439	35.439	36.439

Figur 6 - Påvirkning af resultat samt værdi af goodwill og egenkapital – uden nedskrivninger

Kilde: Egen tilvirkning

Det ses samtidig ud fra ovenstående figur, at den eneste forskel i resultatet imellem årsregnskabsloven og IFRS er årets afskrivninger, og forskellen imellem egenkapitalen efter årsregnskabsloven og IFRS er værdien af goodwill opgjort efter årsregnskabsloven. Ovenstående forskelle betyder blot, at IFRS udskyder en resultatpåvirkning, såfremt der på et tidspunkt identificeres et nedskrivningsbehov, da dette eventuelle nedskrivningsbehov allerede delvist er medtaget de tidligere år efter årsregnskabsloven.

6.2.1.2 Nedskrivninger

I figur 7 nedenfor har jeg taget udgangspunkt i de samme forudsætninger og værdier som i figur 6. I år 2018 er der dog identificeret et nedskrivningsbehov på den købte goodwill, da genindvindingsværdien er beregnet til 1.500 tkr. Dette nedskrivningsbehov resulterer i, at der efter årsregnskabsloven skal nedskrives 341 tkr., som udgiftsføres i resultatopgørelsen og efter IFRS skal der nedskrives med 1.321 tkr., som også udgiftsføres i resultatopgørelsen. De fremtidige afskrivninger efter årsregnskabsloven rettes herefter til, da den nye afskrivningsberettiget sum efter 2018 er 1.500 tkr.

Årsregnskabslov	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Resultat før afskrivninger	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Årets afskrivninger	368	368	368	368	368	300	300	300	300	300
Årets nedskrivninger	-	-	-	-	341	-	-	-	-	-
Resultat efter afskrivninger	632	632	632	632	291	700	700	700	700	700
Værdi af goodwill	3.314	2.946	2.577	2.209	1.500	1.200	900	600	300	-
Egenkapital	27.071	27.703	28.334	28.966	29.257	29.957	30.657	31.357	32.057	32.757
IFRS	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Resultat før afskrivninger	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Årets afskrivninger	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Årets nedskrivninger	-	-	-	-	1.321	-	-	-	-	-
Resultat efter afskrivninger	1.000	1.000	1.000	1.000	(321)	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Værdi af goodwill	2.821	2.821	2.821	2.821	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500
Egenkapital	27.439	28.439	29.439	30.439	30.118	31.118	32.118	33.118	34.118	35.118

Figur 7 - Påvirkning af resultat samt værdi af goodwill og egenkapital – med nedskrivninger

Kilde: Egen tilvirkning

Ud fra ovenstående figur ses det, at nedskrivningen i 2018 medfører et negativt resultat på 321 tkr. efter IFRS, mens der fortsat er et positivt resultat på 291 tkr., efter årsregnskabsloven. Resultaterne påvirkes ligeledes i perioden efter nedskrivningen som følge af at den afskrivningsberettigede sum efter årsregnskabsloven rettes til efter nedskrivningen, hvorved afskrivningerne falder. Forskellen imellem de bogførte egenkapitaler i figur 6 mindskes ligeledes i figur 7 som følge af den foretagne nedskrivning i 2018.

Samlet set, så er der ingen forskel i egenkapitalen efter årsregnskabsloven uanset om der foretages nedskrivninger eller ej, da nedskrivningerne blot regulerer i de fremtidige afskrivninger. Værdien af egenkapitalen efter IFRS ændres derimod, da der ikke foretages løbende værdireguleringer ud over når der kan beregnes en lavere genindvindingsværdi. Som følge af disse forhold, så fremstår regnskabet overfor regnskabsbrugeren på to vidt forskellige måder og da nøgletallene er forskellige efter årsregnskabsloven og IFRS, så får en mulig investor også forskellige outputs ved en værdiansættelse af virksomheden.

6.2.2 Nedskrivningstest

Jeg har valgt ikke at inddrage en fuld nedskrivningstest, da omfanget af en nedskrivningstest overstiger projektets omfang. Jeg vil i stedet for gennemgå en nedskrivningstest i hovedpunkter, og derved gennemgå forløbet i en nedskrivningstest.

Udgangspunktet for en nedskrivningstest er ledelsens estimat over virksomhedens fremtidige frie pengestrømme i en periode på op til fem år¹¹⁷, hvor de frie pengestrømme består af pengestrømmene fratrasket ændringerne i arbejdskapitalen såsom varebeholdninger, tilgodehaver og kreditorer mv. Herefter tilbagediskonteres de frie pengestrømme med en fastsat diskonteringsrente, som kunne være virksomhedens WACC.¹¹⁸ Jeg forudsætter, at der i budgetperioden på fem år er konstante frie pengestrømme på 1.500 tkr. De frie pengestrømme tilbagediskonteres med nedenstående fastsatte WACC.

Risikofri rente	1,7 %
+ Egenkapital beta	1,00
* Risikotillæg	5,5 %
+ Virksomheds specifikt risikotillæg	1,5 %
= Egenkapital omkostninger	8,7 %
Gældsomkostninger	8,0 %
* Skattesats	24,5 %
= Gældsomkostninger efter skat	6,0 %
Egenkapitalandel	60 %
Fremmedkapitalandel	40 %
WACC	7,6 %

Tabel 11 - Beregning af WACC

Kilde: Egen tilvirkning

Det ses ud fra tabel 11 ovenfor, at virksomhedens WACC er beregnet til 7,6 %, hvilket betyder, at det gennemsnitlige afkast fra goodwill skal være 7,6 % i budgetperioden. Med udgangspunkt i den beregnede WACC kan de frie pengestrømme på 1.500 tkr. i de fem budgetperioder tilbagediskonteres. Jeg har i nedenstående tabel 12 indsat beregningen af nutidsværdien.

Periode	1	2	3	4	5
Frie pengestrømme (tkr.)	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500
Tilbagediskontering	1.500 / (1,076)^1	1.500 / (1,076)^2	1.500 / (1,076)^3	1.500 / (1,076)^4	1.500 / (1,076)^5
Nutidsværdi (tkr)	1.394,05	1.295,59	1.204,08	1.119,03	1.040,00
Samlet nutidsværdi (tkr.)	6.052,75				

Tabel 12 - Beregning af nutidsværdi i budgetperiode

Kilde: Egen tilvirkning

Det ses ud fra ovenstående, at de frie pengestrømme på 1.500 tkr. i fem år svarer til 6.052,75 tkr. i nutidsværdi. Efter nutidsværdien af de frie pengestrømme i budgetperioden er beregnet skal nutidsværdien af de frie pengestrømme i terminalperioden beregnes. Terminalperioden

¹¹⁷ Finansanalytikerforeningen, *Værdiforringelsestest*, 14. januar 2009, s. 19

¹¹⁸ BDO, *Sådan sælger du virksomheden*, maj 2010, s. 41

dækker den periode, som løber fra sidste budgetperiode til det uendelige. Vækstraten i terminalperioden svarer som regel til virksomhedens hjemlands BNP-vækst.¹¹⁹ Jeg har i mit eksempel fastsat en vækstrate på 1 %, og dermed kan nutidsværdien beregnes således.

Periode	Terminalperiode
Frie pengestrømme (tkr.)	1.500 + 1 % i vækst rate
Værdiberegning	1.500 / (7,6 % - 1,0 %)
Værdi	22.727,27
Diskontering	22.727,27 / (1,076) ¹
Nutidsværdi (tkr.)	15.757,45

Tabel 13 - Beregning af nutidsværdi i terminalperiode

Kilde: Egen tilvirkning

De to nutidsværdier skal herefter ligges sammen, hvilket giver en samlet værdi af den pengestrømsfrembringende enhed på afrundet 21.810 tkr. Den samlede værdi skal herefter fratrækkes markedsværdien af den rentebærende gæld, hvilket vil sige den gæld, som ikke relaterer sig til arbejdskapitalen, som gennemgået i starten af afsnittet. Det forudsættes, at der er rentebærende gæld for 18.810 tkr., hvorved der beregnes en genindvindingsværdi af den pengestrømsfrembringende enhed på følgende.

Samlet værdi af pengestrømsfrembringende enhed	21.810 tkr.
- Netrentebærende gæld	18.810 tkr.
Genindvindingsværdi	3.000 tkr.

Tabel 14 - Beregning af genindvindingsværdi

Kilde: Egen tilvirkning

Genindvindingsværdien sammenholdes herefter med den regnskabsmæssige værdi af den pengestrømsfrembringende enhed, hvilket vil blive gennemgået i efterfølgende afsnit 6.2.3. Jeg har i nedenstående tabel 15 indsat en følsomhedsberegning, hvoraf det kan aflæses, hvor følsom den beregnede genindvindingsværdi på 3.000 tkr. er for en ændring på 0,5 % i positiv og negativ retning i henholdsvis den fastsatte WACC og vækstraten i terminalperioden.

Følsomhedsberegning		WACC				
		6,6 %	7,1 %	7,6 %	8,1 %	8,6 %
Vækstrate i terminalperiode	0,0 %	3.917	2.317	927	-291	-1.368
	0,5 %	5.271	3.453	1.891	534	-655
	1,0 %	6.866	4.775	3.000	1.475	151
	1,5 %	8.773	6.333	4.292	2.560	1.071
	2,0 %	11.096	8.196	5.814	3.822	2.131

Tabel 15 – Følsomhedsberegning

Kilde: Egen tilvirkning

Det ses ud fra ovenstående tabel, at genindvindingsværdien i den grønne celle, som er den beregnede genindvindingsværdi i de ovenstående beregninger, er relativ følsom overfor ændrin-

¹¹⁹ BDO, *Sådan sælger du virksomheden*, maj 2010, s. 42

ger i både virksomhedens WACC og vækstraten, og da disse værdier på nogle punkter fastsættes af virksomheden selv, så er den forholdsvist komplekse nedskrivningstest nemt genstand for fejlvurderinger og derved forkerte opgørelser af genindvindingsværdier og deraf også mulige nedskrivninger.

6.2.3 Allokering af goodwill

I afsnit 5.4 beskrev jeg, at det var vigtigt, at goodwill blev allokeret korrekt ud på de enkelte pengestrømsfrembringende enheder, da en nedskrivning på en pengestrømsfrembringende enhed først skal foretages i den allokerede goodwill. Jeg har i dette afsnit opstillet et eksempel på dette for at vise vigtigheden af korrekt allokering. I eksemplet forudsættes det, at den opgjorte goodwill kan allokeres på en rimelig måde. Det skal bemærkes, at eksemplet tager udgangspunkt i en fiktiv afskrevet værdi på goodwill på 2.500 tkr., efter årsregnskabsloven. I forbindelse med et bestyrelsesmøde i virksomheden konstateres det, at den pengestrømsfrembringende enhed D ikke lever op til de forventede indtjeninge. Som følge heraf udarbejder virksomheden en nedskrivningstest jf. afsnit 6.2.2, hvorved der beregnes en genindvindingsværdi på 3.000 tkr.

I figur 8 nedenfor har jeg opstillet to eksempler på, hvordan allokeringen af goodwill kan foregå. Den øverste figur viser en allokering ud fra den pengestrømsfrembringende enheds forholdsmæssige dagsværdi af den samlede dagsværdi, hvor 40 % af den afskrevne goodwill på 2.500 tkr. allokeres til enhed D. I den nederste figur har ledelsen foretaget allokeringen af goodwill ud fra deres vurdering af den opnåede synergi ved sammenslutningen. Ved denne vurdering skal blot 10 % af den købte goodwill allokeres til enhed D.

Pengestrømsfrembringende enhed	A	B	C	D	I alt
Dagsværdi på overtagelsestidspunkt	1.800	1.500	2.000	3.500	8.800
Forholdsmæssig andel af samlet dagsværdi	20%	17%	23%	40%	100%
Regnskabsmæssig værdi før allokering af goodwill	2.000	2.000	2.100	3.600	9.700
Fordeling af goodwill	500	425	575	1.000	2.500
Regnskabsmæssig værdi efter allokering af goodwill	2.500	2.425	2.675	4.600	12.200
Regnskabsmæssig værdi efter allokering af goodwill, D					4.600
Genindvindingsværdi					3.000
Nedskrivningsbehov					(1.600)

Pengestrømsfrembringende enhed	A	B	C	D	I alt
Dagsværdi på overtagelsestidspunkt	1.800	1.500	2.000	3.500	8.800
Fordelingsfaktor foretaget af ledelsen	30%	25%	35%	10%	100%
Regnskabsmæssig værdi før allokering af goodwill	2.000	2.000	2.100	3.600	9.700
Fordeling af goodwill	750	625	875	250	2.500
Regnskabsmæssig værdi efter allokering af goodwill	2.750	2.625	2.975	3.850	12.200
Regnskabsmæssig værdi efter allokering af goodwill, D					3.850
Genindvindingsværdi					3.000
Nedskrivningsbehov					(850)

Figur 8 - Allokering af goodwill og dets indvirkning på nedskrivningsbehov

Kilde: Egen tilvirkning

Ud fra den forholdsmæssige fordeling af goodwill på baggrund af den enkelte enheds dagsværdi ses det, at der er et nedskrivningsbehov på 1.600 tkr. Ved allokeringen på baggrund af ledelsens vurdering, så er der et nedskrivningsbehov på 850 tkr. Disse nedskrivningsbehov foretages som tidligere gennemgået i den allokerede goodwill på den pengestrømsfrembringende enhed D. Da nedskrivningsbehovet overstiger den allokerede goodwill, så skal der også nedskrives på de øvrige aktiver under denne pengestrømsfrembringende enhed. Dette betyder, at der efter begge eksempler skal nedskrives med 600 tkr. i den regnskabsmæssige værdi. Formålet med dette regneeksempel i simplificeret udgave er at vise, hvor følsom allokeringen af goodwill og derved den efterfølgende beregning af et nedskrivningsbehov er overfor fejlvurderinger af synergieffekten.

6.2.4 Indvirkning på det retvisende billede

I dette afsnit vil jeg analysere på indvirkningen på det retvisende billede på baggrund af den gennemgåede teori i kapitel 5 og analysen og regneeksemplerne i ovenstående afsnit under afsnit 6.2.

Sondringen imellem afskrivninger og nedskrivninger har en stor indvirkning på det retvisende billede, da begge regnskabsmæssige behandlinger grundlæggende foretages med udgangspunkt i en af ledelsens vurdering af den aktiverede goodwill's økonomiske levetid. Både årsregnskabsloven og IAS 36 fastsætter nogle overordnet rammer for afskrivningerne og nedskrivninger forstået på den måde, at årsregnskabsloven tillader en afskrivningsperiode på op til 20 år på goodwill, og IAS 36 foreskriver, at der mindst én gang om året udarbejdes en nedskrivningstest herpå. Men med det sagt, så har ledelsen stort set frie muligheder for at fastsætte de nærmere omstændigheder såfremt de kan argumentere for deres vurderinger.

6.2.4.1 Afskrivninger

Den første del i den regnskabsmæssige behandling omfatter afskrivninger. Jeg synes overordnet, at afskrivningerne giver et godt billede af den delvise udnyttelse af den vurderede fremtidige økonomiske fordel, som den aktiverede goodwill forventes at bidrage med som følge af synergi effekterne fra virksomhedssammenslutningen. Det synes dog svært at fastsætte en økonomisk levetid som reelt afspejler den gradvise anvendelse af den økonomiske fordel, da en korrekt fastsættelse beror på detaljerede budgetter og forretningsplaner. Denne fastsættelse vil alt andet lige kun tage udgangspunkt i situationen i virksomheden på vurderingstidspunktet, da det er umuligt at spå omkring den nationale og internationale økonomi mere end få dage ud i fremtiden. Jeg ser ligeledes en potentiel risiko ved, at ledelsen har mulighed for at manipulere med virksomhedens resultater ved enten at vælge en lang eller en kort levetid på goodwill. Denne risiko ser jeg ved, at ledelsen kan forbedre eller sågar skjule en forringelse i for eksempel overskudsgraden, da dette nøgletal viser, hvor meget af omsætningen, som forbliver i overskuddet, og da afskrivningerne er en omkostning i virksomhedens årsregnskab, så vil en længere afskrivningsperiode forbedre resultatet. Ledelsen har dog ikke mulighed for i afskrivningsperioden at henholdsvis forlænge eller forkorte afskrivningsperioden flere gange for på den måde at foretage resultatudligninger, da årsregnskabslovens § 13, stk. 2 foreskriver, at der skal ske reel kontinuitet af de anvendte indregnings- og målegrundlag fra år til år, med mindre en ændring i disse grundlag vil fremstille årsregnskabet mere retvisende. Dette kunne for eksempel være tilfældet ved, at der efter første gangs måling konstateres forhold, som resulterer i, at den første vurdering ikke længere er gældende, da der ikke vil opstå de fremtidige økonomiske fordele, som ledelsen i første omgang forventede.

I afsnit 6.2.1.1 gennemgik jeg de forskellige afskrivningsmetoder, hvor der blev vist tre metoder; lineære, degressive og progressive. Virksomheder anvender som regel den lineære metode, hvilket formodentlig skyldes, at denne metode er den nemmeste at anvende. Ulempen ved den lineære metode er dog, at denne metode ikke tager hensyn til, hvornår i afskrivningsforløbet, at der forventes størst udnyttelse af de økonomiske fordele, hvilket resulterer i en forskel imellem indtægter og omkostninger og derved påvirker det retvisende billede som følge af, at de omkostninger der er medtaget i årsregnskabet ikke afspejler den indtægt, som de har tilført virksomheden. Jeg tror årsagen til, at henholdsvis de degressive og progressive metoder ikke anvendes oftere er, at den stiller større krav til ledelsen om at vurdere, hvordan afskrivningerne skal fordeles i afskrivningsperioden for at afspejle og vise det mest retvisende billede af udnyttelsen af den økonomiske fordel. Som det fremgår af figur 5 i afsnit 6.2.1.1., så er der stor forskel på, hvor hurtigt den regnskabsmæssige værdi nedskrives, hvilket også betyder, at virksomhedens resultat påvirkes meget afhængigt af, hvilken metode som anvendes. Dette medfører, at der i årsregnskabet skal oplyses, hvilken metode som anvendes, så regnskabsbrugeren kan foretage en korrekt bedømmelse af virksomheden.

I forbindelse med de forskellige afskrivningsmetoder så synes jeg, at den mest passende afskrivningsmetode til goodwill, i forhold til udbyttet fra en virksomhedssammenslutning, er den progressive, da jeg formoder, at den overtagende virksomhed i perioden efter virksomhedssammenslutning skal skabe opmærksomhed omkring sammenslutningen, og hvilke muligheder dette giver for virksomhedens kunder. Dette medfører, at udbyttet i perioden lige efter sammenslutningen er forholdsvis lille, men at udbyttet med tiden stiger, og derved skal den regnskabsmæssige værdi af goodwill også bibeholdes stort set uændret i længst tid indtil synergieffekten træder i kraft.

Som følge af, at der i årsregnskabet skal oplyses om baggrunden for en afskrivningsperiode, der overstiger 5 år, så bliver regnskabsbrugeren informeret om, hvilke vurderinger som ledelsen har foretaget, og hvilke muligheder og fordele som de vurderer den købte goodwill medfører. Om årsregnskabet bliver mere retvisende af dette forhold synes jeg umiddelbart ikke, da årsregnskabsloven ikke fastsætter noget krav til, hvilke oplysninger som minimum skal oplyses, så regnskabsbrugeren derved kan drage konklusioner på baggrund af ens forudsætninger uanset, hvilken virksomhed som vurderes.

Den primære forskel imellem reglerne for afskrivning af goodwill efter årsregnskabsloven og IFRS er sondringen imellem bestemmelig og ubestemmelig levetid, da immaterielle anlægsaktiver med en ubestemmelig levetid ikke skal afskrives efter IFRS. Dette kan give anledning til problemstillinger, da det er ledelsen, som skønner levetiden af de immaterielle anlægsaktiver, og derved er der risiko for, at ledelsen fastsætter en levetid, bestemmelig eller ubestemmelig, efter hvad der er bedst for virksomheden, og ikke hvad der reelt ville være mest korrekt efter standarden. Årsregnskabsloven derimod foreskriver, at den maksimale levetid er 20 år, og derved er goodwill efter årsregnskabsloven klassificeret som et immaterielt anlægsaktiv med en bestemmelig levetid. Det kan diskuteres om den maksimale afskrivningsperiode på 20 år efter årsregnskabsloven er korrekt, da jeg synes goodwill kan have en levetid på over 20 år afhængigt af, hvilken virksomhed og typen af aktiver, der er overtaget samt hvilke kundekontakter virksomheden har.

6.2.4.2 Nedskrivninger

Den anden del i den regnskabsmæssige behandling af goodwill omfatter nedskrivninger. Årsregnskabsloven og IAS 36 foreskriver to forskellige retningslinjer, hvor IAS 36 sikrer, at der ikke fremstår goodwill i regnskabet med en for høj værdi, da goodwill minimum hvert år skal testes for nedskrivningsbehov. Det skal dog bemærkes, at identificeringen af et nedskrivningsbehov kun sker, hvis forudsætningerne for nedskrivningstesten afspejler virkeligheden med henblik på afkastkrav til ejere, vækst i terminalperioden mv. Jeg vil analysere på indvirkningen af forkerte forudsætninger i afsnit 6.2.4.2.1, hvor nedskrivningstesten analyseres.

Da årsregnskabsloven og IAS 36 har forskellige tidshorisonter for, hvornår der skal foretages nedskrivningstest, så kan der i en længere periode opstå forskellige værdier af goodwill i årsregnskabet afhængigt af om virksomheden aflægges efter årsregnskabsloven eller IFRS. Med dette menes, at ledelsen i en virksomhed som aflægges efter årsregnskabsloven kan argumentere for, at der ikke har været indikationer på nedskrivningsbehov af den aktiverede goodwill, da der kun er sket mindre ændringer i virksomhedens afsætningsmuligheder i både negativ positiv retning samt at goodwillen er afskrevet i henhold til årsregnskabslovens regler herom, hvilket man vurderer tilstrækkeligt. Det er dermed ikke sikkert, at ledelsen vurderer, at denne ændring i afsætningsmulighederne har en stor indvirkning på omsætningen fem år frem i tiden, hvis ledelsen ikke løbende udarbejder budgetter og foretager opfølgning herpå. Dette er

anderledes, hvis virksomheden aflægger efter IFRS, da der mindst én gang om året skal foretages en nedskrivningstest, og dermed tvinges ledelsen til at udarbejde løbende budgetter samt opdatere deres forudsætninger og forretningsplaner for fremtiden. Som følge af dette, så skal ledelsen tage stilling til, hvilke kunder og deraf ordrer, som der forventes at være i virksomheden i fremtiden, og dermed er der også større mulighed for, at der identificeres et nedskrivningsbehov.

I de tilfælde, hvor der i et tidligere regnskabsår er foretaget en nedskrivning så er årsregnskabsloven og IAS 36 også forskellige, hvis det efterfølgende konstateres, at den foretagne nedskrivning ikke længere afspejler en værdiforringelse. Efter årsregnskabsloven, så er der mulighed for at tilbageføre den foretagne nedskrivning, hvilket IAS 36 ikke tillader. Jeg synes, at det giver et mere retvisende billede, at der gives mulighed for at tilbageføre en nedskrivning såfremt grundlaget for nedskrivningen ikke længere er tilstede. Jeg ser en risiko ved, at der efter reglerne i IAS 36 ikke gives mulighed for dette, da fremadrettede nedskrivningstests på goodwill formodentlig ikke vil indikere et nedskrivningsbehov – dette afhænger naturligvis af omfanget af den foretagne nedskrivning og den enkelte virksomheds situation, da den regnskabsmæssige værdi af den købte goodwill ikke afspejler den værdi, som den købte goodwill reelt har. Modsat synes jeg dog også, at muligheden for at tilbageføre nedskrivningerne efter årsregnskabsloven kan give anledning til, at den regnskabsmæssige værdi af den købte goodwill kan svinge en del over dens afskrivningsperiode. Med dette mener jeg, at ledelsen kan identificere et nedskrivningsbehov det ene år, og nogle år efter vurderes det, at forudsætningen for nedskrivningsbehovet ikke længere er tilstede, og derved tilbageføres nedskrivningen. Efterfølgende konstateres der igen et nedskrivningsbehov, hvorved der igen nedskrives på den købte goodwill, og efter nogle år tilbageføres den. Dette er selvfølgelig kun et tænkt eksempel, men årsregnskabsloven giver mulighed for, at dette kan forekomme. Regnskabsbrugeren kan dermed foretage en vurdering af virksomheden det ene år, og året efter er denne vurdering ikke længere gældende, da ledelsen har tilbageført en nedskrivning. På trods af den svingende regnskabsmæssige værdi af goodwill, så sikrer muligheden dog, at det retvisende billede overholdes ved, at værdien i årsregnskabet er den mest korrekte på tidspunktet for aflæggelsen af regnskabet.

Foregående analyse af indvirkningen på resultatet i virksomheden, afhængigt af om reglerne efter årsregnskabsloven eller IFRS anvendes er understøttet i eksemplerne i afsnittene 6.2.1.1 og 6.2.1.2. Resultatpåvirkningen i det år, hvor nedskrivningsbehovet identificeres er forskellige afhængigt af om der tidligere har været afskrevet på den købte goodwill eller ej. Dette er problematisk, da virksomhedens resultat kan ændres fra positivt til negativt, hvilket kan give udfordringer for virksomhedens muligheder for opnåelse af finansiering, da et nedskrivningsbehov ofte identificeres i krisefaser i virksomheden af mindre eller større omfang, og derved skal virksomheden muligvis have udvidet finansieringsmulighederne. Jeg formoder, at virksomhedens pengeinstitut er mere villig til at udvide kreditfaciliteterne på baggrund af et årsregnskab, som fortsat giver overskud på trods af nedskrivningen, mens kreditgiverne ønsker yderligere dokumentation for den fremtidige drift i form af budgetter mv., hvis den foretagne nedskrivning har resulteret i et stort underskud. Det samme gør sig gældende ved en mulig investors vurdering af årsregnskabet, da der her fokuseres på mulighederne for afkast til ejerne i form af nøgletallet egenkapitalens forrentning, hvor der tages udgangspunkt i resultatet efter finansielle poster delt med egenkapitalen. Et pludseligt udsving i resultatet efter IFRS vil dermed give en negativ påvirkning på nøgletallet, mens nøgletallet efter årsregnskabsloven har udvist et jævnt afkast over hele perioden. Nøgletallet har samtidig i perioden indtil nedskrivningen efter IFRS udvist et for højt afkast, og havde investoren foretaget investeringen på baggrund af dette afkast, så har investoren alligevel ikke fået det ønskede afkast, da nøgletallet ikke tager hensyn til den mulige indvirkning af et nedskrivningsbehov.

I forbindelse med gennemgangen og analysen af overtagelsesforløbet i afsnit 6.1 konstaterede jeg, at den opgjorte goodwill efter henholdsvis årsregnskabsloven og IFRS indeholdte både transaktionsomkostninger og aktiver og forpligtelser med en sandsynlighed for tilgang og afgang af fremtidige økonomiske fordele på under 50 %. Som følge af dette, så er den efterfølgende behandling i form af afskrivninger og nedskrivninger også påvirket af dette. Med dette mener jeg, at såfremt den opgjorte værdi af goodwill ikke er betydelig, da stort set alle identificerede aktiver og forpligtelser er indregnet i balancen efter reglerne i IFRS, så vil risikoen for, at der opstår nedskrivningsbehov efter IFRS være begrænset. Består den opgjorte goodwill derimod af transaktionsomkostninger og en stor gruppe af aktiver og forpligtelser, som ikke opfylder indregningskriterierne, så bliver disse ekstra værdier afskrevet løbende efter reglerne i årsregnskabsloven. Men da der også efter årsregnskabsloven skal foretages en ned-

skrivningstest såfremt der er indikationer på værdiforringelse, så kan der opstå store resultatmæssige forskelle, som det også blev præsenteret i et simpelt eksempel i afsnit 6.2.1. Jeg mener med dette afsnit, at den regnskabsmæssige behandling af goodwill i den efterfølgende periode efter virksomhedssammenslutningen er vidt forskellige efter årsregnskabsloven og IFRS, da der fra begge standarder udmunder forskellige værdier for den opgjorte goodwill til brug for den efterfølgende regnskabsmæssige behandling.

6.2.4.2.1 Nedskrivningstest

I afsnit 6.2.2 gennemgik jeg forløbet i en nedskrivningstest i en meget simplificeret udgave. Som følge af dette ses det fulde omfang af en nedskrivningstest ikke, men jeg synes det fremgår ud fra beregningerne og forløbet, at der er tale om et stort arbejde med mange vurderinger og deraf fejlslagen af de fremtidige pengestrømme og det ønskede afkastkrav. Reaktionen herpå, for de fleste virksomheder i SMV-segmentet, er formodentligt, at disse anvender hjælp fra eksterne rådgivere i form af revisorer, hvilket kan påføre virksomheden betydelige omkostninger i forhold til outputtet heraf.

En af fejlmulighederne i en nedskrivningstest kan være, at ledelsen fastsætter et for optimistisk budget og vækstrate i terminalperioden, da ledelsen muligvis har gennemgået konkurrenternes forretningsplaner og idéer og derved formoder, at deres forretningsplaner kan opnå lignende vækstrater. Som følge af dette foretages der ikke en kritisk holdning til, hvilke resultater virksomheden har mulighed for at opnå med nuværende produktionsanlæg og bemanning. Samtidig er der risiko for, at ledelsen ikke har udarbejdet en detaljeret nok forretningsplan, hvorved der identificeres interne eller eksterne forhold, som indikerer, at der er et nedskrivningsbehov eller et sådant er forestående såfremt der ikke foretages ændringer til den nuværende forretningsplan. Disse optimistiske og måske uopnåelige målsætninger og vækstrater resulterer i, at ledelsen ikke identificerer et nedskrivningsbehov, da den opgjorte genindvindingsværdi på baggrund af disse forudsætninger bliver for høj og dermed ikke afspejler den reelle fremtidige udvikling.

Ledelsen kan ligeledes i forbindelse med fastsættelsen af diskonteringsrenten nedsætte afkastkravet til ejerne, hvorved de beregnede værdier i tilbagediskonteringen bliver højere og derved reduceres risikoen for identifikation af et nedskrivningsbehov. Det er ikke kun afkastet til

ejerne som ledelsen kan manipulere med, da ledelsen også kan fastsætte en lavere risikopræmie og risikofaktor som ikke afspejler risikoen i virksomhedens marked, hvilket også forhøjer den tilbagediskonterede værdi. Med udgangspunkt i dette ses det, at der er mange risici faktorer og manipulations muligheder i forbindelse med udregningerne i tilbagediskonteringen. Det er ikke meningen med analysen, at det skal fremstå som om, at ledelsen i virksomhederne, som udarbejder en nedskrivningstest, grundlæggende ønsker at manipulere med forudsætninger for at undgå at nedskrive på den købte goodwill, men jeg ser kompleksiteten i nedskrivningstesten som en motivationsfaktor til, at forudsætningerne i form af budgetter, vækstrate i terminalperioden og tilbagediskonteringsfaktoren ikke gennemarbejdes grundigt nok til at afspejle virkeligheden.

Udover ovenstående ulemper ved at udarbejde en nedskrivningstest ser jeg også en fordel i, at ledelsen løbende skal udarbejde disse, da der derved holdes fokus på, at den bogførte værdi af goodwill ikke overstiger genindvindingsværdien, såfremt forudsætningerne i nedskrivningstesten er så tæt på virkeligheden som muligt. Som gennemgået i afsnit 6.2.4.2, så tvinges ledelsen også til løbende af gennemgå virksomhedens interne og eksterne forhold for at identificere ændringer heri af væsentlig karakter for virksomhedens fremtidige indtjeningsmuligheder.

6.2.4.3 Oplysninger om afskrivninger og nedskrivninger

Jeg vil som afslutning på min analyse af den regnskabsmæssige behandling gennemgå, hvilken standard, som informerer bedst omkring de foretagne afskrivninger og nedskrivninger.

Årsregnskabsloven indeholder ikke uddybende specifikationer til, hvilke oplysninger der som minimum skal fremgå af virksomhedens årsrapport udover, at § 88, stk. 1, nr. 3 i årsregnskabsloven foreskriver, at ned- og afskrivninger skal opdeles i seks punkter. IAS 36 indeholder derimod detaljerede beskrivelser omkring de nødvendige oplysninger, der som minimum skal fremgå. Disse oplysninger omfatter blandt andet:¹²⁰

- De beløbsmæssige størrelser af nedskrivningerne indregnet i resultatopgørelsen på de enkelte aktiver eller kategorier heraf samt segmenter.
- De anvendte forudsætninger ved udarbejdelsen af nedskrivningstest såsom budgetter og vækstrater.

¹²⁰ PWC, *Regnskabshåndbogen 2015*, s. 244

- Skema over følsomhedsberegningerne på den beregnede genindvindingsværdi ved forskellige udsving i henholdsvis vækstraten i terminalperioden og diskonteringsfaktoren.

Som det fremgår af ovenstående afsnit, så er der stor forskel i detaljeringsgraden af de krævede oplysninger, hvor det ses, at IAS 36 indeholder betydeligt flere krav end årsregnskabsloven, hvilket også var gældende vedrørende overtagelsesforløbet, som gennemgås i afsnit 6.1.4.6.

6.2.5 Delkonklusion

Med udgangspunkt i foregående analyse i afsnit 6.2, så vurderer jeg, at de kvalitative egenskaber ved den regnskabsmæssige behandling af goodwill opfyldes bedst ved anvendelse af reglerne i årsregnskabsloven. Dette synes jeg, da afskrivningerne sikrer et mere klart og overskueligt regnskab, da der ikke er de samme risici for udsving i resultatet som ved aflæggelse efter IFRS, hvor identificerede nedskrivningsbehov kan have stor indflydelse på virksomhedens drift. Samtidig synes jeg årsregnskabsloven sørger for at vise en mere korrekt værdi af den bogførte goodwill – afhængigt af hvilken afskrivningsmetode som anvendes, da den løbende afskrives ved udnyttelsen af synergieffekten. Der er ligeledes ikke de samme risici for manglende neutralitet ved værdireguleringen, da der foretages løbende afskrivninger, og derved kan ledelsen ikke manipulere med, hvorvidt der skal foretages nedskrivninger, som hvis årsregnskabet var aflagt efter IFRS. Til sidst synes jeg den reelle kontinuitet sikres ved, at regnskabsbrugeren får bedre mulighed for at foretage regnskabsanalyser, da der som tidligere nævnt ikke er de samme risici for svingende resultater i forbindelse med identificerede nedskrivningsbehov.

Det skal samtidig bemærkes, at jeg ikke synes regnskabsaflæggeren tilfører en større nytte-værdi til årsregnskabet ved den årlige nedskrivningstest efter IFRS, da der, som det fremgår af afsnit 6.2, er tale om en forholdsvis kompleks og omfattende proces for at udarbejde en nedskrivningstest med forudsætninger, som præcist afspejler virkeligheden. Afskrivninger derimod sørger løbende for, at den regnskabsmæssige værdi ikke vises for højt i samme skala, som hvis der ikke foretages afskrivninger samtidig med, at det er betydeligt nemmere og mindre tidskrævende at anvende reglerne omkring afskrivninger.

7 Konklusion

Jeg har i projektet dels gennemgået teorien omkring den regnskabsmæssige behandling af goodwill efter årsregnskabsloven og IFRS og dels hvilken standard, som giver det mest retvisende billede af denne behandling. Jeg har i den forbindelse gennemgået de forskelle, som jeg har fundet væsentlige ved den regnskabsmæssige behandling af goodwill efter hver standard med henblik på overtagelsesforløbet i en virksomhedssammenslutning samt den regnskabsmæssige behandling af goodwill i perioden efter virksomhedssammenslutningen.

Jeg har fundet ud af, at vurderingen af det retvisende billede skal foretages med udgangspunkt i opfyldelsen af nogle kvalitative egenskaber i årsregnskabet. Årsregnskabslovens §§ 11-13 og IAS 1 tager udgangspunkt i de samme overordnede begreber; relevans og pålidelighed, hvor årsregnskabsloven i § 13 uddyber disse begreber med nogle grundlæggende forudsætninger som blandet andet omfatter klarhed, substans og neutralitet. Det retvisende billede efter årsregnskabsloven og IFRS sikres således ved overholdelse af disse grundlæggende begreber.

Goodwill er et immaterielt anlægsaktiv, som opstår i forbindelse med en virksomhedssammenslutning såfremt virksomhederne beslutter, at overtagelsesmetoden anvendes fremfor den mere restriktive metode; sammenlægningsmetoden. Den købte goodwill består af den merværdi, som den overtagende virksomhed har betalt for nettoaktiverne i den overtagne virksomhed, da den overtagende virksomhed vil have en formodning om, at de opnåede synergiefekter i virksomhedssammenslutningen vil tilføre yderligere værdi til den fortsættende virksomhed.

Årsregnskabsloven og IFRS har overordnet de samme punkter til gennemførelse i forbindelse med en virksomhedssammenslutning efter overtagelsesmetoden. Ved anvendelse af overtagelsesmetoden, skal der gennemgås fem punkter, som hver især sikrer, at den overtagende part identificeres, overtagelsestidspunktet fastsættes, kostprisen for den overtagne virksomhed opgøres, alle aktiver og forpligtelser i den overtagne virksomhed identificeres samt forskelsbeløbet opgøres og indregnes som goodwill. På trods af, at årsregnskabsloven og IFRS har de samme overordnede punkter ved en virksomhedssammenslutning, så er der betydelige forskelle på behandlingen af disse enkelte overordnede punkter efter hver standard.

Årsregnskabsloven tager udgangspunkt i et forsigtighedsprincip, da indregningskriterierne for aktiver og forpligtelser efter årsregnskabsloven foreskriver, at der skal være mere end 50 % sandsynlighed for, at der opnås fremtidige økonomiske fordele, hvorimod IFRS blot foreskriver, at en mindre sandsynlighed afspejler sig i den fastsatte dagsværdi. Årsregnskabsloven foreskriver samtidig, at den overtagende virksomhed kun må indregne aktiver og forpligtelser såfremt denne ønsker at anvende dem i den videre drift. IFRS kræver derimod indregning af disse aktiver og forpligtelser, og virksomheden må da efterfølgende nedskrive på disse såfremt de ikke ønskes anvendt. I forbindelse med opgørelsen af kostprisen, så tillades det efter årsregnskabsloven, at transaktionsomkostninger såsom revisor og advokathonorar tillægges kostprisen, hvilket ikke er tilladt efter IFRS. Den sidste væsentlige forskel jeg har fundet vedrørende overtagelsesforløbet er, at såfremt der tilkommer ledelsen i den fortsættende virksomhed ny viden omkring de overtagne aktiver og forpligtelser, så kan overtagelsesbalancen efter årsregnskabsloven reguleres indtil udløbet af det efterfølgende regnskabsår, hvor IFRS kun tillader regulering indtil 12 måneder efter overtagelsestidspunktet. Disse forskellige behandlinger af overtagelsesforløbet har alle indflydelse på, hvilken værdi den opgjorte goodwill har til den efterfølgende behandling.

Ved den efterfølgende behandling er der ligeledes væsentlige forskelle på reglerne efter årsregnskabsloven og IFRS. Den købte goodwill skal efter årsregnskabsloven afskrives over en periode, dog ikke længere end 20 år, og den skal underlægges en nedskrivningstest såfremt ledelsen identificerer mulige værdiforringelser. Efter IFRS skal den købte goodwill underlægges en nedskrivningstest minimum én gang årligt eller når ledelsen i lighed med årsregnskabsloven identificerer mulige værdiforringelser. Der skal dog ikke afskrives løbende på den opgjorte goodwill efter IFRS, da der kun er afskrivningspligt på immaterielle anlægsaktiver med en begrænset brugstid, hvilket efter IFRS ikke er tilfældet for goodwill. Til sidst er der efter årsregnskabsloven mulighed for at tilbageføre de foretagne nedskrivninger, såfremt grundlaget for nedskrivningen ikke længere er tilstede. Dette tillades ikke efter IFRS.

Ovenstående forskelle er dem, som jeg har fundet væsentlige igennem mit projekt, og som det fremgår af forskellene, så er der tale om forholdsvis betydelige forskelle, som hver især har en indvirkning på værdien af goodwill i årsregnskabet. Jeg har som afslutning på hvert område i analysen i kapitel 6 givet min delkonklusion på, hvilken standard som giver det mest ret-

visende billede af den opgjorte goodwill, hvoraf jeg har konkluderet, at årsregnskabsloven i både overtagelsesforløbet og den efterfølgende regnskabsmæssige behandling tilgodeser det retvisende billede mest. Dette skyldes primært, at ved overtagelsesforløbet så sikrer årsregnskabsloven, at de kvalitative egenskaber; klarhed og substans opfyldes bedst muligt ved, at årsregnskabet kun indeholder aktiver med en værdi, hvortil der er en vis sikkerhed for, at den overtagende virksomhed vil opnå økonomiske fordele fra, og dermed fremstår årsregnskabet også mere overskueligt end ved anvendelse af reglerne i IFRS. Ved den efterfølgende regnskabsmæssige behandling er det ligeledes årsregnskabsloven som sikre, at årsregnskabet fremstår på en klar og overskuelig måde, da der løbende afskrives på den købte goodwill, og dermed minimeres risikoen for, at der forekommer relativt store enkeltstående påvirkninger på resultatet ved et identificeret nedskrivningsbehov samtidig med, at den opførte værdi fremstår mere korrekt end ved IFRS. Årsregnskabsloven gør det ligeledes muligt for regnskabsbrugerne at foretage regnskabsanalyser, da enkelte år efter årsregnskabsloven jf. ovenstående ikke vil skille sig ud, og mulige investorer kan derved danne sig et bedre billede af virksomheden. Til sidst mener jeg ikke, at den årlige nedskrivningstest efter IFRS tilfører regnskabsbrugerne yderligere nytteværdi, da forudsætningerne for at udføre en nedskrivningstest beror på ledelsens forventninger for virksomheden, og disse kan være behæftet med fejlvurderinger samt en besvigelserisiko ved at manipulere med forventninger for at undgå at foretage nedskrivninger.

Samlet set konkluderer jeg dermed, at reglerne i årsregnskabsloven giver det mest retvisende billede af den regnskabsmæssige behandling af goodwill opstået i forbindelse med en virksomhedssammenslutning.

8 Perspektivering

EFRAG (European Financial Reporting Advisory Group), ASBJ (Accounting Standards Board of Japan) og OIC (Organismo Italiano di Contabilità), som er standardudstedere i henholdsvis Europa, Japan og Italien, sendte i juli 2014 et diskussionsoplæg i høringsrunde omhandlende en undersøgelse af, hvorvidt IFRS 3 fungerer hensigtsmæssigt med fokus på, om den regnskabsmæssige behandling af den købte goodwill skal ændres¹²¹. Jeg vil i min perspektivering gennemgå hovedpunkterne i diskussionsoplægget samt vurdere, hvorvidt gennemførelsen af de frembragte hovedpunkter har en indvirkning på min konklusion i ovenstående afsnit med henblik på det retvisende billede.

Den af EFRAG, ASBJ og OIC nedsatte projektgruppe har gennemgået den regnskabsmæssige behandling af goodwill beskrevet i IAS 36 opstået i forbindelse med virksomhedssammenlutninger efter IFRS 3, da holdningen til disse standarder i Europa er, at disse ikke er kritiske nok med hensyn til at oplyse den korrekte værdi af den købte goodwill.¹²² Projektgruppen har i deres gennemgang vurderet, at dette synspunkt kan ændres ved gennemførelse af et af nedenstående tre punkter¹²³:

1. Ændring af den regnskabsmæssige behandling af goodwill
2. Øge kravene i forbindelse med en nedskrivningstest
3. Øge kravene i IAS 36 vedrørende oplysninger i årsregnskabet

Punkt 1 retter fokus på fire mulige ændringer såsom opdeling af goodwill på forskellige enheder og derved forskellige regnskabsmæssige behandlinger, straksafskrivning ved enten påvirkning af resultatopgørelsen eller egenkapitalen eller genindførelse af afskrivningspligten.¹²⁴ Projektgruppen konkluderer, at den bedste løsning er genindførelsen af afskrivningspligten, da de vurderer, at denne metode bedst afspejler den forbrugte ressource af den købte goodwill.¹²⁵

Punkt 2 fokuserer på at forbedre den nuværende nedskrivningstest for derved at identificere nedskrivningsbehovet tidligere end før. Projektgruppen vurderer, at forbedringen skal findes

¹²¹ http://www.fsr.dk/Faglige_informationer/Regnskaber/Internationalt/EFrag/EFrag%20-%20goodwill (26-04-2015)

¹²² EFRAG m.fl., *Should Goodwill Still Not Be Amortised?* – Discussion Paper, juli 2014, s. 4

¹²³ Ibid., s. 17

¹²⁴ Ibid., s. 18

¹²⁵ Ibid., s. 32

ved at udelukke den internt oparbejdede goodwill ved vurderingen af genindvindingsværdien og/eller formindske brugen af bedømmelser i den nuværende IAS 36.¹²⁶ Det er dog praktisk umuligt at udelukke den internt oparbejdede goodwill, og derved vurderer projektgruppen, at nedskrivningstesten skal kombineres med genindførelsen af afskrivningspligten. Samtidig vurderer de, at IAS 36 skal indeholde beskrivelse om, hvordan de pengestrømsfrembringende enheder, hvortil der er allokeret goodwill, skal identificeres samt hvordan diskonteringsfaktoren skal fastsættes.¹²⁷

Projektgruppen mener til punkt 3, at der i IAS 36 er muligheder for at forbedre informationsniveauet i årsregnskabet ved at oplyse omkring forhold såsom, hvordan kapitalværdien er sammensat med henblik på, hvor meget af værdien, der kan henføres til henholdsvis budgetperioden og terminalperioden samt hvilke input der er anvendt til beregning af diskonteringsfaktoren. De fremhæver også, at det kan være fordelagtigt for regnskabsbrugeren, at der medtages sammenligningstal imellem de faktiske tal og det anvendte budget ved beregningen af kapitalværdien.¹²⁸

Såfremt ovenstående tre punkter implementeres delvist eller fuldt ud i en opdatering af IFRS 3, så vil dette ændre på min konklusion i afsnit 6 vedrørende den regnskabsmæssige behandling af goodwill. Dette skyldes, at de punkter, som jeg i min konklusion fremhævede som værende dem, der gjorde, at jeg valgte årsregnskabsloven også bliver gældende efter IFRS 3 såfremt afskrivningspligten genindføres. Jeg synes samtidig, at såfremt punkterne implementeres, så giver IFRS 3 et bedre retvisende billede af den regnskabsmæssige behandling, da regnskabsbrugeren tilføres yderligere informationer omkring, hvilke forudsætninger som ledelsen har anvendt i forbindelse med nedskrivningstesten. Jeg er enige med projektgruppen i, at ledelsen fortsat skal gennemføre en nedskrivningstest såfremt der er indikationer på, at der er et nedskrivningsbehov, og derved bliver den regnskabsmæssige behandling efter IAS 36 meget lig den efter årsregnskabsloven blot med yderligere oplysninger til regnskabsbrugeren.

Med udgangspunkt i ovenstående vurderer jeg, at en opdateret IFRS 3 vil give det mest retvisende billede af den regnskabsmæssige behandling af goodwill efter overtagelsesforløbet.

¹²⁶ EFRAG m.fl., *Should Goodwill Still Not Be Amortised?* – Discussion Paper, juli 2014, s. 34

¹²⁷ Ibid., s. 39

¹²⁸ Ibid., s. 44-48

9 Litteraturliste

9.1 Bøger

Elling, Jens O.: *Finansiell rapportering*, 3. udgave 2012, Gjellerup

EY – Indsigt i årsregnskabsloven

Fedders, Jan m.fl., *Årsrapport efter IFRS*, 4. udgave 2012, Karnov Group A/S

PWC – Regnskabshåndbogen 2015

Schack, Bent, *Regnskabsanalyse og virksomhedsbedømmelse*, 4. udgave 2009, Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Steffensen, Henrik m.fl., *Årsrapporten – Kommentarer til årsregnskabsloven*, 6. udgave 2011, Karnov Group A/S, s. 1084

9.2 Internetsider

Danmarks Statistik: ”Forsat økonomisk fremgang”

<http://www.dst.dk/da/Statistik/NytHtml.aspx?cid=18378> (05-03-2015)

Diskussionsoplæg – den regnskabsmæssige behandling af goodwill

http://www.fsr.dk/Faglige_informationer/Regnskaber/Internationalt/EFrag/EFrag%20-%20goodwill (04-03-2015)

Årsregnskabsloven

<https://www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=158560> (05-03-2015)

9.3 Publikationer

Begrebsramme for udarbejdelse og præsentation af årsregnskab – Karnov Skat og Regnskab 2014-2

BDO, *Sådan sælger du virksomheden*, maj 2010

EFrag m.fl., *Should Goodwill Still Not Be Amortised?* – Discussion Paper, juli 2014

Finansanalytikerforeningen, *Værdiforringelsestest*, 14. januar 2009

IAS 1 – Karnov Skat og Regnskab 2014-2

IAS 8 – Karnov Skat og Regnskab 2014-2

IAS 36 – Karnov Skat og Regnskab 2014-2

IAS 38 – Karnov Skat og Regnskab 2014-2

IFRS 3 – Karnov Skat og Regnskab 2014-2

IFRS 13 – Karnov Skat og Regnskab 2014-2

M&A analyse 4. kvartal 2014, *Clearwater International*

*10 Bilag***Bilag 1 – Virksomhed A, balance pr. 31. december 2013****AKTIVER**

(tkr.)

Bygninger	12.347
Produktionsanlæg og maskiner	1.856
Andre anlæg, driftsmaterialer og inventar	301
Materielle anlægsaktiver	14.504

Anlægsaktiver **14.504**

Varelager	8.911
Varebeholdninger	8.911

Tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser	15.505
Andre tilgodehavender	1.141
Periodeafgrænsningsposter	163
Tilgodehavender	16.809

Likvider **2.033**

Omsætningsaktiver **27.753**

Aktiver **42.257**

PASSIVER

(tkr.)

Egenkapital **10.833**

Banklån	12.200
Langfristede gældsforpligtelser	12.200

Leverandør af varer og tjenesteydelser	10.873
Anden gæld	8.351
Kortfristet gæld	19.224

Gældsforpligtelser **31.424**

Passiver **42.257**

Bilag 2 – Virksomhed B, balance pr. 31. december 2013**AKTIVER**

(tkr.)

Grunde og bygninger	27.974
Produktionsanlæg og maskiner	12.329
Materielle anlægsaktiver	40.303

Anlægsaktiver	40.303
----------------------	---------------

Varelager	53.831
Varebeholdning	53.831

Tilgodehavende fra salg	27.665
Andre tilgodehavender	7.629
Periodeafgrænsningsposter	331
Tilgodehavender	35.625

Likvider	13
-----------------	-----------

Omsætningsaktiver	89.469
--------------------------	---------------

Aktiver	129.772
----------------	----------------

PASSIVER

(tkr.)

Egenkapital	26.439
--------------------	---------------

Prioritetsgæld	3.518
Banklån	26.542
Langfristede gældsforpligtelser	30.060

Gæld til pengeinstitutter	42.154
Leverandører af varer og tjenesteydelser	15.383
Anden gæld	14.124
Kortfristet gæld	73.273

Gældsforpligtelser	103.333
---------------------------	----------------

Passiver	129.772
-----------------	----------------